

I KRIG MED CORONA

Et casestudie om interaktionen mellem politikere, myndigheder og nyhedsmedier i forbindelse med nedlukningen af Danmark

Rasmus Butzbach Andersen – studienummer: 20122956

Vejleder: Camilla Dindler

10. semester, Kommunikation

Aalborg Universitet København

Januar 2021

Anslag: 174.892 Sider: 72 sider

Abstract

Every country in the world will forever remember 2020 as the year of the coronavirus. On March 11 Denmark closed down, as a consequence of the corona-pandemic. The Danish Prime Minister Mette Frederiksen and representatives for the Danish health authorities held a press conference that set the tone for the Danish handling of the pandemic. During the next 12 days, there were five press conferences with the Prime Minister, as the coronavirus was dominating everything. The news media covered the Danish handling of the pandemic closely, both by being present at every press conference, and in the newspapers. During this 12-day period, a story regarding the Danish test strategy, and WHO opposing it, became a big story.

In my study I seek to answer which discourses were dominating the press conference and articles surrounding the beginning of the corona pandemic in Denmark. I also wished to understand how these discourses affected the newspaper cover of the Danish handling.

I used previous research on what characterizes health authorities, politicians and journalists communication to understand the different actors in my research. Furthermore I used previous research on communication during health crises, and how the government, and acted. This was done, in order to see how it measures up with my analysis.

I used the critical discourse analysis to determine which discourses are there, and which have hegemony. The critical discourse model will also be used in order to bring in the factors of social practice and discursive practice. To support my critical discourse analysis I used theories about the medialization and media logics.

I found that the discourse that had hegemony, was the crisis-hegemony that was set by Prime Minister, Mette Frederiksen on the first press conference and dominated both the rest of the press conferences and the articles. Furthermore I found that as a consequence of the crisis-discourse, the media's coverage leaned towards stories that fitted in the discourse.

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	2
Indledning	5
Problemformulering	6
Litteraturreview.....	6
<i>Litteratursøgning.....</i>	<i>7</i>
<i>Kommunikationsparadigmerne</i>	<i>7</i>
<i>Medielogikker og sundhedspersonalets oplevelser.</i>	<i>10</i>
<i>Krisekommunikation.....</i>	<i>13</i>
<i>Konklusion på litteraturreview.....</i>	<i>14</i>
Teori.....	14
Kritisk diskursanalyse	14
<i>Hegemoni.....</i>	<i>16</i>
<i>Ideologi.....</i>	<i>16</i>
<i>Den kritiske diskursanalysemodel - Den tredimensionelle model.</i>	<i>17</i>
<i>Socialkonstruktivisme</i>	<i>18</i>
Medialisering.....	19
<i>Medielogikker</i>	<i>23</i>
<i>Medielogikkernes kendetegn</i>	<i>23</i>
<i>Medielogikkens udvikling.....</i>	<i>24</i>
<i>Nordisk medieudvikling</i>	<i>24</i>
<i>Interaktion mellem medier og politikere.....</i>	<i>26</i>
Deiksisteori.....	27
Validitet og Reliabilitet	29
<i>Case studie.....</i>	<i>30</i>
Metode til analyse	30
<i>Udvælgelse af empiri.....</i>	<i>30</i>
<i>Analysens opbygning.....</i>	<i>31</i>
Analyse af pressemøder	32
<i>11. marts</i>	<i>32</i>
<i>De indledende taler</i>	<i>34</i>
<i>Interaktion med journalister</i>	<i>35</i>

<i>13 marts</i>	39
<i>De indledende taler</i>	40
<i>Interaktion med journalister</i>	42
15. marts.....	43
<i>De indledende taler</i>	44
<i>Interaktion med journalister</i>	46
17 marts.....	49
<i>De indledende taler</i>	51
<i>Interaktion med journalister</i>	53
23. marts	55
<i>De indledende taler</i>	56
<i>Interaktion med journalister</i>	58
<i>Konklusion på analyse af pressemøder</i>	62
Analyse af forsideartikler fra Berlingske og Ekstra Bladet	64
12. marts (bilag 6 og 7)	64
14. marts (Bilag 8 og 9).....	65
16. marts (Bilag 10 og 11)	66
18. marts (Bilag 12 og 13).....	68
24. marts (Bilag 14 og 15).....	69
<i>Konklusion på analyse af artikler</i>	71
Konklusion af analyse i forhold til litteraturreview	73
Diskussion	75
<i>Den diskursive praksis' betydning på mediernes uafhængighed</i>	75
<i>Krise-diskursens indflydelse på medierne</i>	77
Konklusion	80
Perspektivering	83
Litteraturliste	83

Indledning

Den 11. marts 2020 er en dag, der for de fleste i Danmark vil gå hen i historien som en skelsættende og dramatisk dag. I løbet af februar og ind i marts var virussen, vi kaldte corona, kommet til først Europa og efterfølgende til Danmark. Regeringen havde allerede indført restriktioner, men den 11. marts blev Danmark “lukket ned” af Mette Frederiksen på et pressemøde, som de fleste af os kan huske. De efterfølgende dage og uger var der jævnligt pressemøder med nye opdateringer og restriktioner, der påvirkede vores liv og fungerede som vores primære indblik ind i vores håndtering af pandemien. På pressemøderne var der udover politikere også repræsentanter for myndighederne til stede. Søren Brostrøm fra sundhedsstyrelsen og Kåre Mølbak fra Statens serums institut gik fra relativt ukendte i den brede befolkning til, at alle danskere i dag ved, hvem de er.

Nyhedsmedierne dækkede coronapandemien, pressemøderne og konsekvenserne af restriktionerne meget tæt, men blev også udfordret af den unikke situation pandemien repræsenterede. Det er dynamikken og interaktionen mellem politikere, sundhedsmyndigheder og journalister, jeg ønsker at undersøge i dette speciale. Jeg vil afgrænse undersøgelsen til starten af pandemien og har derfor valgt pressemøderne i perioden d. 11. marts og indtil d. 23. marts. Her vil jeg undersøge, hvordan politikere, myndigheder og nyhedsmedier agerede under pandemien og hvilke omstændigheder, der prægede begyndelsen på denne krise. Grunden til, at jeg netop har valgt denne periode og disse pressemøder, skal findes i min interesse for det, som i flere medier blev kaldt for “test-skandalen”. Det omhandlede den danske strategi i forhold til hvor mange, og hvem man testede. Den danske strategi fulgte ikke WHO’s anbefalinger, og det blev brugt til at stille spørgsmål ved, om man gjorde det rigtige. Denne nyhedshistorie er særlig interessant, da den involverer både politikere, sundhedsmyndighederne og nyhedsmedierne. Hvordan påvirker deres forskellige roller og fagligheder måden, de kommunikerer på, og hvordan påvirker pressemødet som kontekst forløbet.

Min interesse for “test-skandalen” kom af, at den endte med et pressemøde, hvor Søren Brostrøm stod sammen med regional direktør for WHO, Hans Kluge, for at sige, at Danmark og WHO ikke var uenige. Altså en konflikt mellem to parter, som siger de

ikke er uenige. Det er omstændighederne omkring denne konflikt, jeg vil afdække og undersøge.

Ved at undersøge dette, ønsker jeg også at se på nyhedsmediernes rolle i samfundet, og hvilke betingelser de har for at spille den rolle. Nyhedsmediernes rolle i samfundet, giver den titlen som den fjerde statsmagt. Under en sundhedskrise, som coronapandemien er, bliver det deres ansvar at levere god og vigtig journalistik, der afdækker magthaverenes ageren. Nyhedsmediernes er dog presset af den store indbyrdes konkurrence der er om at være først med den næste store nyhed, og politikere der i højere og højere grad springer dem over, og kommunikerer direkte til vælgerne på sociale medier som Facebook. Derfor er det også interessant at undersøge, hvordan de dækker pandemiens indledning og hvilken betydning medialiseringen har.

Problemformulering

Hvilke diskurser kan identificeres i nyhedsmediernes interaktion med politikere og myndigheder til pressemøderne omkring Danmarks covid-19 nedlukning i marts 2020 og i efterfølgende udvalgte forsideartikler fra landsdækkende dagblade omkring pandemien, og hvordan påvirkede det mediernes dækning af forløbet.

For at besvare spørgsmålet har jeg fokuseret på at lave en kritisk diskursanalyse af pressemøderne og artiklerne for at identificere en diskurs, samt bruge teorier inden for medialiseringen og medielogikker til at forstå nyhedsmediernes perspektiv.

Litteraturreview

I mit litteraturreview ønsker jeg at undersøge, hvordan interaktionen mellem politikere, journalister og fagpersoner inden for særlig sundhedsområdet kommer til udtryk, særligt under kriser. Fokus vil i specielt være på, hvordan medierne har dækket disse sundhedskriser samt, hvordan myndighederne har kommunikeret. Litteraturreviewet er opbygget tematisk, og vil starte med at fokusere på de tre forskellige kommunikationsparadigmer, der er relevante for mit speciale. Det er her jeg vil præsentere de diskurser, der repræsenterer de vigtigste aktører i min empiri, og hvad der kendetegner dem. Jeg vil derefter

gennemgå en række forskningsartikler, der har haft sundhedskriser som udgangspunkt. Der vil jeg gennemgå artiklerne efter tre overordnede temaer. Kommunikationsparadigmer, medielogikker, og krisekommunikation fra myndighederne.

Litteratursøgning

For at finde så mange relevante forskningsartikler til mit litteraturreview som muligt, startede jeg med nogle ret brede søgekriterier. Derfor søgte jeg på health communication, health crisis communication, health journalism, news media health, risk communication health og pandemic communication. Det gav i første omgang 148 resultater på tværs af de forskellige søgninger, hvor der var en stor del, der handlede om mere generel sundhedskommunikation og sundhedsjournalisme. Da mit speciale tager udgangspunkt i pandemi og kommunikationen under disse, valgte jeg dem fra og kom ned på 83 artikler. Der var også en del artikler, der beskæftigede sig med krisekommunikation på et niveau, hvor det var for langt væk fra min problemstilling. Jeg udvalgte derfor de artikler, der fokuserede på kommunikation, der foregik under sundhedskrise. Det efterlod mig med 27 artikler, hvor jeg læste abstracts for at få en klar forståelse af, hvad de undersøgte. Der valgte jeg 13 artikler fra, da artiklerne ikke var relevante på trods af en titel, der indikerede det. De sidste 14 artikler læste jeg, og 6 af dem udvalgte jeg, da de var særlig interessante og kan bidrage til mit speciale.

Kommunikationsparadigmerne

I en forskningsartikel fra 2001, bliver det undersøgt, hvordan videnskaben, policy makers og offentligheden kommunikerer, og hvordan de håndterer risikokommunikation. Ifølge artiklen er der i samfundet en social konstrueret klassifikation om, at videnskaben er rationel, mens at policy makers og offentligheden er politisk og lader sig påvirke af sine følelser. I diskussionen omkring sundhed og sygdom, bliver forskernes rationalitet og abstrakte tilgang, vurderet mere legitimt end policy makers og offentligheden (Garvin, Theresa 2001 s.444). Betegnelsen videnskab dækker her over en bredere betydning, end blot folk der arbejder med forskning eller har en særlig faglighed. Der er tale om fagpersoner og eksperter inden for specifikke områder. I mit speciale vil det være repræsentanterne fra sundhedsmyndighederne, der primært vil repræsentere denne gruppe. Policy makers er politikere og andre, der arbejder med det politiske, såsom eksempelvis

særlige rådgivere. I mit tilfælde vil jeg dog kun arbejde med politikere. Offentligheden er borgerne i samfundet, men i særdeleshed nyhedsmedierne, der repræsenterer dem.

Videnskabens udgangspunkt for kommunikation er, at sandheden er evidensbaseret og indsamlet gennem en lang række videnskabelige undersøgelser. Det kan sammenlignes med de undersøgelser, man laver i et laboratorium. Ved at have dette perspektiv på sandheden, kan man på tværs af emner og fagligheder skabe en metode, der gør sandheden gennemsigtig. Dermed skal man også være åben, hvis der er tvivl eller usikkerhed omkring resultaterne. Dette stiller krav til integriteten, da det også kræver, at man er ærlig omkring de fejl, der bliver begået og er villig til at være transparent omkring processen frem til resultatet (Garvin, Theresa 2001s. 447).

For politikerne har sandheden ikke den samme betydning. I skabelsen af politik, er det ikke nødvendigvis sandheden, der er det vigtigste, men i stedet at få grundlag og argumenter til at skabe handling. Derfor bliver det i højere grad brugt til netop at skabe argumenter for at overbevise offentligheden. Derfor ser man heller ikke den samme tilgang til, at alle aspekter af en given sag skal være transparent og fortælles. I stedet vælger man i høj grad den viden og fakta, som kan bruges som argumenter for en politisk sag, man ønsker gennemført. Dette vil kunne komme til udtryk ved, at man afviser fakta, der ikke passer end i ens sag som værende irrelevant (Garvin, Theresa 2001s.449).

Offentligheden er i høj grad beskrevet som modtagere af den kommunikation, der kommer fra forskere og politikere, men forståelsen af, hvordan der skal kommunikeres, påvirker de andre aktører i deres kommunikation og er derfor essentiel. I beskrivelsen af offentlighedens syn på sandheden, er fokus på, hvordan de forholder sig til den viden, som kommer fra forskning og videnskab. Offentligheden ser ikke videnskab som den eneste sandhed, men bliver også præget af personlige oplevelser og lokale forhold og kulturer. Videnskab bliver set på som en nødvendighed, men også som noget der kan virke fremmed, og som ikke nødvendigvis forstår den virkelighed, som borgere lever i. Derfor bliver historier fra virkeligheden, med menneskelige ansigter ofte lige så rigtig eller mere rigtig, end videnskabelige fakta. Tilliden fra befolkningen er i høj grad hos de institutioner, de kender i forvejen, og som tidligere har bevist, at de kunne levere. Det er

også et vigtigt element, at den måde som offentligheden modtager viden på, ikke altid er direkte fra hverken videnskaben eller politikere. Det kan være fra diverse nyhedsmedier, eller gennem personlige relationer. Derfor kan måden de forstår informationen også bære præg af dette mellemled (Garvin, Theresa 2001:450-451).

Det indbyrdes forhold mellem de tre aktører i denne artikel, er også interessant i forhold til mit speciale. Deres forskellige tilgange og forståelser af hvordan man behandler et emne, vil give mig en teoretisk forståelse af, hvorfor aktørerne i min empiri udtaler sig, som de gør. Videnskaben ser politikernes metode til at lave politik, som værende irrationel og mere baseret på politiske motiver, end på hvad der reelt er videnskabeligt korrekt. Politikere og forskere er samtidig enige om, at offentligheden i for høj grad lader sig påvirke følelsesmæssigt til emner og ikke kan forstå komplekse emner. Offentligheden derimod oplever de to andre aktørers sprog som værende teknisk, komplekst og for ikke at give klare svar (Garvin, Theresa 2001:445-446).

Table I. Conflicting Analytical Paradigms

	Scientists	Policy Makers	Public
Origin of evidence	Scientific studies	Availability	Popular sources
Legitimization of supporting evidence	Adherence to scientific method	Political, social, and economic implications	Received wisdom
Dismissal of conflicting evidence	Adherence to scientific method	Expediency	“Common sense”
Conceptualization of certainty and uncertainty	Probabilistic	Context specific	Polarized (either certain or uncertain)
Understanding of complex issues	Compartmental	“Need to know”	Limited by sources
Resultant knowledge	Specific and limited	Political, contextual, instrumental	Tacit, experiential, individual
What is done with the knowledge	Added to cumulative body of knowledge	Applied to current situation and context only	Added to body of personal experience
<i>Analytical paradigm</i>	<i>Scientific</i>	<i>Political</i>	<i>Social</i>

I den ovenstående tabel er der en oversigt over de tre forskellige aktører, og hvad der kendetegner dem. Det er især de to kategorier ”Understanding of complex issues” og ”What is done with knowledge”, som er interessante i forhold til pressemøderne og kommunikationen vedrørende corona-pandemien. Det er vigtigt at pointere, at der ikke findes en rigtig eller forkert måde at kommunikere og forstå ting på. Offentlighedens forståelse er ikke nødvendigvis mindre rigtig end politikernes og videnskabens.

Denne beskrivelse, af hvordan disse tre aktører forstår og kommunikerer med hinanden omkring eksempelvis sundhedskommunikation, er interessant at tage med videre i min forståelse af nyhedsmediernes dækning af coronapandemien. I min analyse vil jeg bruge de her tre forskellige måder at kommunikere som diskurser. Selvom de i denne artikel ikke er beskrevet som diskurser, men som paradigmer, mener jeg, at de passer ind i Faircloughs forståelse af, hvad der skaber en diskurs.

Medielogikker og sundhedspersonalets oplevelser.

I 2009 blev verden ramt af H1N1, der var en global influenzaepidemi. I en forskningsartikel fra 2011 undersøges det, hvordan forskellige organisationer brugte både traditionelle og sociale medier til at kommunikere (Liu, Brooke Fisher ; Kim, Sora S. 233-244). Blandt organisationerne, der blev undersøgt, var både WHO og de amerikanske sundhedsmyndigheder. I deres undersøgelse afdækkede de, hvordan organisationerne bruger forskellige følelser og frames til at kommunikere.

Frame	Description
General crisis frame options	
attribution of responsibility	designates who is to blame for the crisis occurring
conflict	discusses crisis aspects that relate to dispute/tension between parties
economic consequences	focuses on negative or positive economic effects of the crisis
human interest	portrays crises by focusing on stories about individuals or communities
Disaster frame options	
anniversary/memorial	discusses an anniversary of a major crisis or referencing a major crisis
collaboration	emphasizes coordination among organizations responding to the crisis
human interest	see above definition
leadership	discusses an organization's major achievement/milestone in response to a crisis
seasonal	highlights holiday seasons or weather seasons
severity	emphasizes potential or actual damage caused by the crisis
special event	emphasizes special events that help publics better respond to the crisis
Health crisis frame options	
action	discusses any past or current organizations' crisis response actions
conflict	see above definition
new evidence	discusses discovery of new evidence that helps advance understanding of the crisis and/or the ability to quell the crisis
reassurance	messages instructing publics to not worry about the crisis by emphasizing readiness and/or successes of the organizations combating the crisis
uncertainty	discusses uncertainty in any aspect of the crisis including the cause, the cure, and the possible spread
General health issues frame options	
disease detection	discusses discovery of a disease's early signs and behaviors to ascertain how the disease is spreading
disease prevention	discusses behaviors to prevent the onset of a health problem and to minimize future risk
healthcare services	emphasizes the health system and/or health professionals' job actions
lifestyle risk factors	discusses any personal practices that affect individuals' likelihood of disease onset
scientific discovery	discusses discovery of new evidence that helps advance the understanding of a disease and how it is transmitted and/or spread

I denne tabel er det angivet hvilke frames, der bruges til forskellige kriser. Der er utrolig stor lighed mellem disse frames, og beskrivelserne af forsker-paradigmet inden for kommunikationen. Der er dog det anderledes element, at der er stor fokus på at udvise sikkerhed og kontrol i styringen af sundhedskrisen. Brugen af frames og følelser fra organisationernes side, gør dem i stand til at ramme modtagerne mere specifikt og med større kraft. Denne type kommunikation kan sammenlignes med nyhedsmedierne, som også benytter sig af denne type medielogik. (Liu, Brooke Fisher ; Kim, Sora S. 233-244)

Yderligere viste resultaterne at organisationernes brug af frames var forskellig, når de kommunikerede på de traditionelle medier frem for på de sociale. På de sociale medier var den kommunikation, som sundhedsmyndighederne brugte ikke lige så specifik og detaljeorienteret, som når de optrådte i interviews i de traditionelle medier. Her er det vigtigt at være bevidst om den udvikling, der har været med sociale medier siden 2009, og at der nok ikke var så stor fokus på at kommunikere over disse, som i dag. Men det er interessant i forhold til mit ønske om at undersøge medielogikkerne, at sundhedsmyndighederne tilsyneladende, stoler på de etablerede medier i forhold til at viderefordre komplekse budskaber (Liu, Brooke Fisher ; Kim, Sora S. 233-244).

En anden interessant undersøgelse om H1N1 fokuserer på, hvordan det faglige sundhedspersonale på flere niveauer oplevede krisekommunikationen (Cloes, Rasmus ; Ahmad, Amena ; Reintjes, Ralf s. 127-33). Dette blev dækket på flere niveauer, så det både talte sygeplejersker, læger, ledere i sundhedsvæsenet samt epidemiologer og sundhedseksperter. Metoden var kvalitative interviews med personer fra disse grupper for at forstå deres oplevelse. Konklusionerne af undersøgelsen er utrolig spændende i forhold til den undersøgelse, jeg selv ønsker at lave. Den viser, at oplevelsen fra de sundhedsfaglige personer var, at de ønskede, at der skulle implementeres end mere systematisk kommunikationsstrategi. De beskrev eksempelvis, at de ikke oplevede, at medierne altid var interesserede i at formidle det relevante, men mere i at skabe kontroversielle historier. Denne oplevelse kan sige noget om, hvilken rolle medierne spiller i dag, og hvordan de bruger deres magt.

I forskningsartiklen er udvalgt tre eksempler fra Spanien, Storbritannien og Sverige. De bliver citeret for at mene, at medierne var med til at overdrive, skabe misforståelser samt kun at have interesse for historien i en begrænset periode. Et andet interessant aspekt ved denne artikel er, at den også fokuserer på, hvordan sundhedspersonalet oplevede det at give information om sygdommen. Ligesom med Covid-19, var H1N1 en sygdom der for mange ikke var særlig farlig. Derfor var der mange, der var i tvivl om epidemiens alvor.

En mere lokal forskningsartikel blev skrevet om H1N1 i Kentucky, USA. Dette studie handler dog om, hvordan de lokale sundhedsafdelinger kommunikerede til praktiserende læger og hospitaler. Ligesom i undersøgelsen fra Europa, opfatter arbejderne i denne branche, at kommunikationen ikke har været god nok, og at der er en efterspørgsel fra læger, sygeplejersker og andre medarbejdere om, at der skal være fokus på at kommunikere fra myndighedernes side. Mediernes rolle og betydning bliver i de foregående afsnit kritiseret, og i stedet ønsker medarbejderne i virkeligheden, at det var myndighederne selv der kommunikerede mere. Det mener jeg er en vigtig pointe at bruge senere i min analyse. Er nyhedsmedierne i deres dækning kun interesseret i konflikterne, og kunne myndighederne lige så godt bare selv kommunikere uden om nyhedsmedierne?

I en forskningsartikel der hedder “A large-scale analysis of health journalism by reliable and unreliable media”, bliver det undersøgt, hvordan sundhed bliver dækket i USA. Denne forskningsartikel deler medierne op i to kategorier: De pålidelige og de upålidelige. De pålidelige er kendetegnet ved at være enten sundhedsmyndighedernes hjemmeside eller traditionelle medier som eksempelvis CNN. De upålidelige medier er sundhedsblogs eller hjemmesider med et specifikt fokus på et element af alternativ medicin. Konklusionen i artiklen er, at de upålidelige medier i langt højere grad end de pålidelige, benyttede sig af clickbait, og viderebragte falske nyheder. I min undersøgelse vil jeg beskæftige mig med medielogikkerne, som primært gælder for de traditionelle og dermed, ifølge denne undersøgelse, mere troværdige medier. Problematikken som sundhedspersonalet rejser i afsnittet om H1N1 drejer sig heller ikke om, at medierne er upålidelige, men fokuserer på konflikter (Dhoju, Sameer, 2019, s.93–97)

Krisekommunikation

I en artikel fra 2017 bliver der forsket i, hvordan krisekommunikationen kommer til udtryk under Zika-virussen, der foregik i 2014-2015. Fokus er at se på, hvordan det påvirker myndighedernes mulighed for at styre kommunikationen, når der både er traditionelle og sociale medier. De konkluderer i artiklen, at krisekommunikationen ændrer sig, når den foregår på sociale medier, da den dynamik der er på eksempelvis Facebook med kommentarmuligheder, gøre det sværere for sundhedsmyndighederne at informere borgerne. Yderligere kan de konkludere, at hvis en historie får stor nyhedsdækning, bliver den også spredt mere på de sociale medier, og skaber større interaktion med borgerne. Dette medfører også, at der bliver spredt mere "fake news" af brugerne på de sociale medier, der kan modarbejde myndighederne. Den sidste konklusion de laver er, at historierne bliver strammet og gjort skarpere på de sociale medier end på de traditionelle medier. Denne forskningsartikel giver en god viden om, hvordan tidligere sundhedskriser er blevet opfattet af befolkningen samt hvilke faldgrupper, man som sundhedsmyndighed har (Adebayo, Gbenga, 2017 s. 9-10)

I en artikel der omhandler SARS i Hong Kong, har man undersøgt hvordan myndighederne udøvede krisekommunikation. Artiklen kritiserer kommunikationen, og opstiller en række kriterier, som myndighederne kan måles på. Dette er en interessant måde at måle myndighedernes kommunikation og måske noget, der kunne være relevant at vende tilbage til senere i min undersøgelse. I denne forskningsartikel er der fra start af lagt en præmis om, at kommunikationen har været dårlig, og den prøver at forstå hvorfor.

De kriterier der er stillet op i forhold til kommunikationen eksempelvis at undgå konflikter med nyhedsmedier, at fremstå som en stærk leder, at vise man bekymrer sig for borgerne og samfundet samt at være i stand til at kommunikere godt mellem de forskellige myndighedsinstanser. Det er svært at forestille sig, disse kriterier ikke spiller en rolle på regeringens pressemøde, men det bliver interessant at se, hvordan det kommer til udtryk, og om der nogen områder, hvor de står stærkere end andre. (Lee, Kaman. S. 75-76)

Konklusion på litteraturreview

I dette litteraturreview har jeg fået etableret nogle diskurser, som kendetegner aktørerne i mit speciale. Det er blevet klarlagt, hvad der er vigtigt, når henholdsvis forskere, politikere og offentligheden kommunikerer. Dette vil spille en stor rolle i resten af mit projekt, og jeg vil se om min analyse viser det samme, og hvordan det påvirker interaktionen mellem parterne. I forhold til nyhedsmedierne, er det interessant, at man fra sundhedsmyndighedernes side, ikke oplever at dækningen af sundhedskriserne er, som de mener, den skal være. De kritiserer medierne for ikke at være interesserede i at formidle og informere borgerne, men derimod skabe historier, der indeholder konflikt og kan vise et ikke sandfærdigt billede. Jeg kommer ikke til at undersøge, hvordan folk oplever nyhedsmediernes artikler eller spørgsmål på pressemøderne, men det er relevant at se, hvordan repræsentanterne for især myndighederne forholder sig til journalisternes spørgsmål og præmisser. Det vil også give grundlag for at se, hvilken rolle medierne spiller i en sundhedskrise, og om de, som det kan forstås her, er overflødige og næsten skadelige for håndteringen. Litteraturreviewet har også givet nogle parametre for, hvordan man måler god håndtering af kriser fra myndighederne og politikernes side. Her vil jeg undersøge, hvilke diskurser som Mette Frederiksen og Søren Brostrøm bruger på pressemøderne. Her er det især relevant at sammenholde det med artiklen vedrørende SARS i Hong Kong og se om de lever op til de kriterier der ifølge den skaber en god leder i en sundhedskrise.

Teori

Kritisk diskursanalyse

I min analyse er jeg interesseret i at forstå, hvordan medielogikkerne udspiller sig på en række pressemøder. På pressemøderne deltager både repræsentanter for sundhedsmyndighederne, politikere og nyhedsmedierne. For at opnå den bedste forståelse af dette, vil jeg lave en kritisk diskursanalyse af pressemøderne. Den kritiske diskursanalyse som Norman Fairclough præsenterer i "Critical Discourse Analysis" fra 1995, tager netop udgangspunkt i en konkret tekst i forhold til de magtstrukturer, som styrer diskursen. I dette afsnit vil jeg derfor først redegøre for hans forståelse af den kritiske

diskursanalyse, for derefter at uddybe den tredimensionelle model, hvis elementer er dem, jeg vil bruge i den konkrete analyse.

Den kritiske diskursanalyse handler om forholdet mellem sproget og samfundet. Denne forståelse af sammenhængen mellem sprog og samfund har tre grundlæggende dele. Den relationelle, den dialektiske og den transdisciplinære (Fairclough, 1995, s.3). Den relationelle tilgang kommer til udtryk ved, at den kritiske diskursanalyses primære fokus er på sociale relationer defineret af etablerede magtstrukturer. Komplexiteten i denne måde at forstå kritisk diskursteori gør også, at den ikke kun forklarer kommunikation mellem mennesker, men også mere metaorienteret som eksempelvis kommunikation om kommunikationen og om, hvordan forholdene mellem de forskellige dele påvirker hinanden.

Det dialektiske aspekt kommer til udtryk ved, at den kritiske diskursanalyse arbejder med diskursen i forhold til det som Fairclough kalder eksterne relationer, som eksempelvis de ovennævnte magtstrukturer. Ved at bruge den kritiske diskursanalyse kan man analysere, hvordan sproget bliver brugt til at udøve en form for magt. Sociale strukturer i diskurserne indgår i et dialektisk forhold med individernes transformation af diskursen. Det betyder, at Individernes handling kan være med til at ændre diskursen. Så de strukturer, som Fairclough mener der eksisterer i samfundet, ikke er konstante, men nedbrydes, hvis individer går imod dem. (Fairclough, 1995, s 4)

Den transdisciplinære dimension, er sammenhængen mellem sproget og magten, er også essentiel i Faircloughs forståelse af, hvad den kritiske diskursanalyse kan. Det er sammenhængen af de aspekter der gør analysen relevant og muliggør forståelsen for, hvilken betydning indholdet af et pressemøde kan have for den måde samfundet forstår coronastategien.(Fairclough, 1996, s.6-7) .

En af diskursanalysens styrker er, at den er brugbar i forhold til at forstå og analysere politiske og strategiske magtkampe diskursivt. Hvordan forskellige strategiske udgangspunkter bliver udkæmpet i diskurser. I mit valg af empiri vil strategiske overvejelser

komme til udtryk gennem valg af retorik, derfor vil denne analyse give de bedste værktøjer til at besvare problemformuleringen (Fairclough, 1995 s.19-20).

Hegemoni

Hegemoni er et vigtigt begreb i mit arbejde, da det er betegnelsen for den kamp, der foregår for at få den styrende diskurs, samt inddrager de udøvere af magt, der er i samfundet (Fairclough, s. 127-129).

Hegemoni betyder, at en klasse styrer den politiske magt. Dette foregår ved, at de dominerer samfundet i forhold til det intellektuelle og moralske lederskab. For at et samfund skal fungere er det nødvendigt, at befolkningen og offentligheden har nogle etiske retningslinjer, som passer til den specifikke kultur, der eksisterer i et samfund. For de ledende klasser er det at dominere de etiske retningslinjer og vinde diskursen et middel til at udvikle det samfund, der tjener dem. Hegemoni indebærer en udvikling af flere dele af samfundet såsom arbejde og uddannelse, der repræsenterer og bliver et praktisk eksempel på ideologier.

Denne form for etisk magt, kan være utrolig relevant i forhold til de omstændigheder, der er for empirien i mit speciale. Pressemøderne, som jeg vil analysere, kan blive en kamp mellem de forskellige aktører om, hvordan pressen skal agere i en krise, og hvorvidt det er i orden at stille eksempelvis polemiske spørgsmål. Det er den diskurs, der ender med at være dominerende som vinder kampen om hegemoni. Selvom der er flere diskurser, der kan være til stede på eksempelvis pressemøder eller i artikler, er der altid en, der står over de andre, og er den dominerende (Fairclough, 1995 s128-129).

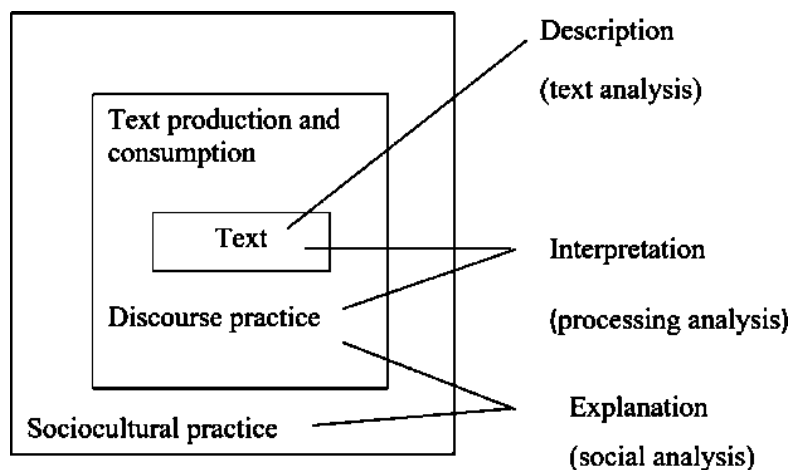
Ideologi

Ideologien er en betragtning af verden, der kommer til udtryk gennem kunst, love, økonomiske aktivitet og i måder vi lever vores liv, både individuelt og kollektivt. Ideologierne er bundet af de handlinger de medfører, og skal derfor bedømmes på den sociale effekt de har og ikke om, hvorvidt de reelt er rigtige (Fairclough, 1995 s62).

Når en ideologi bliver en del af en diskursiv praksis, er den mere effektiv, da det gør det nemmere for offentligheden at se den som almindelig, og ikke usædvanlig (Fairclough, 1995 s. 62).

Den kritiske diskursanalysemodel - Den tredimensionelle model.

For at finde den mening og betydning der skabes i sammenhængen mellem teksten, den diskursive praksis og den sociale praksis, vil jeg benytte mig af den tredimensionelle model. Elementerne i modellen er dynamiske, hvilket betyder, at de både kan stå alene, men samtidig har brug for hinanden for at skabe den største forståelse.

Den tekstuelle praksis er en sproglig analyse af teksten. I mit tilfælde vil det være pressemøder og artikler der vil blive udvalgt til at analysere, men det kunne også sagtens være video eller lyd. For at lave en kritisk diskursanalyse, er der nødt til at være noget tekst at forholde sig til og analysere. Denne analyse vil være en sproglige analyse, hvor man ved hjælp af andre teorier analyserer den konkrete tekst, og derved forstår den bedre (Fairclough, 1995 s.131-133).

Den diskursive praksis handler om omstændighederne bag teksten. Hvordan påvirker det eksempelvis indholdet, at der er tale om et pressemøde i min analyse. Hvilke roller forventer vi, at de forskellige aktører, politikere, embedsmænd og journalister spiller på pressemødet. Der er også i den i den diskursive praksis, at man undersøger, hvordan teksten arbejder med allerede eksisterende diskurser. Den diskursive praksis forholder

sig til den analyserede tekst, og skal derfor også ses i den kontekst. Teksten skaber betydning for den diskursive praksis, lige så vel som den diskursive praksis skaber betydning for teksten.

Den sidste praksis er den sociale praksis. Det er her man ser på, hvordan teksten bliver påvirket af samfundet, og hvordan teksten påvirker samfundet. Her vender vi tilbage til det dialektiske aspekt om, hvordan magtstrukturer og sprog påvirker hinanden. Det er i dette aspekt, at jeg kan undersøge mediernes rolle og betydning. For hvad siger teksten og den diskursive praksis om udviklingen på et større og mere generelt plan. Også ved den er der et sammenspil med de andre dimensioner. For hvilken betydning har eksempelvis medialiseringen for valget af pressemøde som forum og de retningslinjer, der er bestemt. Hvordan påvirker forholdet mellem nyhedsmedier og politikere måden, journalisterne stiller spørgsmål. Det er spørgsmål som dem, der gør at jeg vil benytte mig af den tredimensionelle model til at besvare min problemstilling. (Fairclough, 1995 s.134-136).

Socialkonstruktivisme

Da jeg benytter mig af Faircloughs kritiske diskursanalyse, vil jeg også arbejde ud fra en socialkonstruktivistisk tilgang. Dette skyldes, at diskurser ikke repræsenterer en endegyldig og objektiv sandhed, men bliver produceret af sproget og i fællesskab (Wenneberg, 2000, s.17). Min analyse er bygget op om brugen af sproget, og hvordan det skaber virkeligheder og sandheder i fællesskab. Hvilke betegnelser bruger vi, når vi snakker om corona, hvordan italesætter vi udfordringerne og fællesskabet. På pressemøderne bliver disse sandheder skabt i interaktionen mellem politikere, sundhedsmyndigheder og journalister.

Den socialkonstruktive tilgang handler ikke kun om at finde en sandhed, men i lige så høj grad om, hvordan den virkelighed og viden produceres. Sandheden vil altid være en opfattelse (Wenneberg, 2000, s.37). Det er en tilgang, som jeg følger i mit speciale, hvor jeg ikke kun er interesseret i en konklusion på eksempelvis, hvilken hegemoni der er på pressemødet, men i lige så høj grad, hvordan dette hegemoni skabes, og hvem der sørger for det. Det er vigtigt her at pointere, at i socialkonstruktivismen findes der også

objektive sandheder. Eksemplet som Wennerberg bruger er, at dyr og natur findes og ser ud som det gør. Der er altså præmisser i vores fælles forståelse af samfundet, som vi alle accepterer (Wenneberg, 2000, s.76).

Medialisering

Da jeg i dette speciale arbejder med medialiseringen og med at analysere, hvordan nyhedsmediernes dækning af Covid-19 er påvirket af denne, er det også relevant at beskæftige sig med medielogikker. Medielogikker er et begreb, der bliver brugt for at forstå medialiseringen og de to ting, der har drevet den. Uafhængige mediers tilblivelse og samfundets evne til at forstå den skiftende medieverden (asp, 2014, s.256).

Medialisering er en proces, hvor individer, politikere og institutioner udvikler sig og tilpasser sig de præmisser som medierne opstiller. Der er især to faktorer, som har betydning for denne udvikling. Den første er store uafhængige medier, og den anden er den øgede nødvendighed for aktører og institutioner i at befinde sig i mediebilledet. Denne udvikling har over tid gjort medierne mere magtfulde og ændret det politiske system. Præmissen for medialiseringen er, at jo mere afhængig af medierne vi bliver, jo mere magtfulde bliver de (Asp, 2014, s. 257).

Medialisering er et centralt begreb for at forstå mediernes betydning for kultur og samfund, og bliver blandt andet anvendt til at belyse mediernes indflydelse (Hjarvard, 2009, s.6). Netop mediernes indflydelse er central for min forståelse af, hvorfor den danske teststrategi blev en stor historie. Medialisering som begreb blev først brugt til at undersøge mediernes påvirkning af den politiske kommunikation. Det blev af Kent Asp defineret som, at et politisk system i høj grad påvirkes og er tilpasset de krav som massemedierne stiller i dens dækning af politik og den politiske verden. Dette medførte et øget fokus på politikere som personer og polarisering af især polemiske politiske emner, der derved fik mediernes opmærksomhed (Hjarvard, 2009 s.7).

Medialiseringsbegrebet bliver senere brugt til at beskrive den udvikling, der førte til at blandt andet Tony Blair og Silvio Berlusconi kom til magten i deres respektive lande. De valg og tendenser der blev fremvist var ikke, at medierne styrede demokratiet, men

at de politiske instanser i højere grad måtte tilpasse sig mediernes logik (Hjarvard, 2009 s.7). Fokus på personer i mediernes dækning af politik, kan vi også se på nyhedsmediernes dækning af coronapandemien. Mette Frederiksen, har som Danmarks statsminister, naturligvis spillet en central rolle, men at Søren Brostrøm og Kåre Mølbak som personer har spillet så stor en rolle er et argument for, at vi også i Danmark befinder os i perioden 1980 og frem jf. medialiseringens institutionelle udvikling. Det er ikke kun deres faglige kompetencer, der bliver skrevet om. Eksempelvis har vi kunnet læse om Søren Brostrøm, at han var kommunist som ung, og at han ikke er gift eller har børn, men er homoseksuel. Information der ikke er relevant for hans håndtering af pandemien, men som alligevel finder vej til offentligheden.

Det er ikke kun den politiske kommunikation som medialisering dækker over. Sociologen John B. Thompson argumenterer for en sammenhæng mellem mediernes udvikling og det moderne samfunds udvikling. Udbredelsen af massemedierne gjorde det muligt at kommunikere langt nemmere og bredere end tidligere. Dette medførte, at informationsdeling på tværs af landegrænser blev langt nemmere og dermed også mere normalt. Det fysiske møde er i høj grad blevet erstattet af andre medierede kommunikationsformer som telefonen, og senere e-mails og sociale medier (Hjarvard, 2009 s.8).

Udviklingen har ført til, at medierne er blevet mere selvstændige, og er blevet bærende institutioner i vores samfund. Det er i fjernsynet, at vi får vores nyheder om samfundet og gennem tv-programmer, at vi danner vores forståelse af, hvad der er normalt, og hvordan vores samfund ser ud. Denne position i samfundet giver massemedierne magten til at give andre områder af samfundet magt. Dette betyder også, at massemedierne i sig selv får en stor betydning (Hjarvard, 2009, s.15). Tidligere har medierne i Danmark i højere grad været knyttet til de politiske partier, og dermed ikke haft den selvstændighed der gør, at de fungerer som en samlende stabil faktor for befolkningen.

Tabel 1. *Mediernes institutionelle udvikling*

Dominerende periode	Institutionel karakter	Styringslogik	Mediesystemer	Mediernes opgaver
- 1920	Medier som redskab for andre institutioner	Partikulære interesser	Partipressen, videnskabelige tidsskrifter, religiøse og kunstneriske publikationer	Argumentation og agitation ud fra specifikke interesser i den enkelte institution
1920-1980	Medier som kulturinstitution	Almenhedens styring	Statsradiofonien: radio og tv under monopole, omnibuspressen	Repræsentation af forskellige institutioner i en almen arena
1980-	Medier som medieinstitution	Medie-professionalisme	Kommercielle og konkurrenceprægede medier, satellit-tv, internet, mobile medier	Servicering af publikum; salg til specifikke målgrupper i et differentieret mediesystem

I den ovenstående tabel kan man se udviklingen som medierne har gennemgået fra 1920 og frem til den periode vi stadig befinder os i.

Det er i 1980'erne at bevægelsen hen imod den medieverden vi befinder os i nu begynder. Dette sker, da der i mange lande kommer et brud med public service-monopolerne, og der bliver åbnet op for en kommercialisering. I Danmark er det i 1988 at TV2 opstår, og udfordrer det monopol som Danmarks Radio har haft indtil da. Senere opstår der flere betalingskanaler, og det gør medieverden langt mere konkurrencepræget. Med flere aktører i medieverdenen, bliver indholdet på de forskellige kanaler i højere grad tilpasset specifikke målgrupper. Det er selvfølgelig mest tydeligt i forhold til, hvordan visse kanaler er ungdomskanaler, og eksempelvis viser reality tv. Men også i forhold til nyhedsmedierne er der et hensyn til målgruppe. Mest berømt er kanaler som Fox news i USA, men også i Danmark, er der en forskel i, hvordan TV2 og Danmarks Radio formidler nyheder. At medier nu også ser sig selv som virksomheder, der skal levere et overskud til ejerne er medvirkende til denne udvikling, og har indflydelse på hvordan nyhedsmedierne dækker nyheder (Hjarvard, 2009 s18).

Det er eksempelvis bemærkelsesværdigt, hvor meget TV2s nyhedsdæknings af sygdommen cancer fylder i ugen op til deres underholdning/indsamlingsprogram "Knæk cancer". En reaktion på mediernes øgede indflydelse og selvstændighed er, at eksempelvis institutioner, virksomheder og politiske partier i højere grad, producerer deres egne nyheder og historier. Folketinget har deres egen tv-station, "folketingets tv, der livesender fra alle debatterne i folketingssalen, Jyske Bank lavede programmer online, hvor man havde politiske kommentatorer som Henrik Qvotrup og Lars Trier Mogensen til at analysere politik, og så er der selvfølgelig brugen af sociale medier som Facebook, der giver alle et medie, hvor de kan publicere indhold.

Selvom medierne stadig beskæftiger sig med politik, kunst og kultur, er det i dag i langt mindre grad på institutionernes præmisser. I stedet udvælger medierne indholdet, der bliver produceret, så det passer til deres kunder. Det er hensynet til publikums efterspørgsel, der bliver taget højde for, når der bliver produceret tv, radio etc. (Hjarvard, 2009 s.19).

På trods af denne kommercialisering og mediernes forandring til i højere grad at operere som virksomheder, spiller de stadig en rolle, som er vigtig for samfundet. Forholdet mellem medierne og deres brugere, er ikke kun som sælger og køber af et produkt. Medierne er med til at informere befolkningen om centrale essentielle aspekter af samfundet og for de politiske partier, er nyhedsmedierne stadig det vigtigste medie. På trods af at eksempelvis sociale medier, er politikere stadig optaget af at blive vist på de store nyhedsmedier. Seertallene til de afsluttende partilederdebat er stadigvæk utroligt høje, ved sidste valg så over 1 million mennesker med (Hjarvard, 2009 s.19). (<https://mediawatch.dk/Medienyt/TV/article12150711.ece>).

Dette ansvar gør også, at medierne stadigvæk skal leve op til de forventninger, som offentligheden har til dem i forhold til objektivitet og upartiskhed.

Medielogikker

Et af nøglebegreberne til at forstå medialiseringen er medielogikker. Nyhedsmedierne er ifølge Asp drevet af markedsmekanismerne, men er samtidig normative. Dette betyder, at deres arbejdsform er præget af både det normative, men også af rationelle valg som markedsmekanismerne medfører. Udviklingen af denne type arbejdsform, er sket som følge af en intern proces i medieverden. Asp, 2014, 257-258)

“My main conclusion is that news media logic has emerged as a single coherent institution in most Western democracies, and that the biggest democratic challenge is not the performance of the media, but the fact that journalists today can exercise a lot of power without any actual counterweights.” Asp, 2014, 256)

Asps konklusion om, at medielogikkerne er blevet totalt dominerende i de vestlige demokratier, samt at journalisternes dertilhørende store magt, er interessant i forhold til den betydning, som nyhedsmedierne har. I forhold til den konkrete sag om Covid-19, som jeg arbejder med, vil denne konklusion måske belyse, hvordan journalisterne og nyhedsmedierne selv vurderer deres betydning på pressemøderne.

Medielogikkernes kendetegn

I sin definition af medielogikker, bruger Asp betegnelserne professionelle normer og professionelle standarder for at beskrive, hvad det indebærer. De professionelle normer er delt i to kategorier: uafhængighed og objektivitet. Uafhængighed kommer til udtryk ved vigtigheden i, at medier er fri af de institutioner, som de dækker, og hvilken betydning det har for deres vinkler. Dette gør sig gældende i to forskellige variationer. Den overvågende, hvor nyhedsmediernes rolle er at holde øje med og undersøge samfundets institutioner, og rapporterer hvis ikke de lever op til samfundets regler. Den anden variation er fortolkning, hvor nyhedsmedierne bliver en uafhængig aktør i samfundet. (Asp 2014, s.261)

Objektivitet er et begreb, der er kendetegnende for medielogikker og er nærmere defineret i to punkter. Det første er, at journalistikken skal være fair, unbiased og behandle forskellige holdninger på en måde, som hverken favoriserer eller nedgør. Det andet er,

at nyhedsjournalistik skal fokusere på at informere og basere deres nyheder på facts i stedet for værdier. (Asp 2014, s.263-265)

Professionelle standarder

I forhold til de professionelle standarder er det et vigtigt element, at de i høj grad er udviklet til at ramme en målgruppe og at gøre det nemmere for nyhedsmedierne at lave effektive nyhedsudsendelser, der kan reagere hurtigt, hvis omstændighederne kræver det (Asp 2014, s.262).

Som en del af dette eksisterer der også regler, der definerer nyheder. For det første skal historien være en reel nyhed, og dermed bringe ny information om det givne emne. For det andet er vigtigheden i det emne man tager op. Jo vigtigere indholdet eller aktørerne er i den historie man dækker, des mere relevant er historien. Det tredje og sidste aspekt er, at historien skal være interessant for seerne eller læserne. Det er ofte ved de mere menneskelige historier, som også indeholder drama og sensation. Hvis en historie har disse tre aspekter sker det ofte at den bliver til "breaking news"(Asp, 2014,s262)

Medielogikkens udvikling

Medielogikker er skabt i den amerikanske journalistik og har inspireret resten af nyhedsmedierne i vesten. Selvom medielogikkerne i store træk ligner hinanden i de forskellige lande, er nyhedsmedierne dog påvirket af kultur og kontekst, som opstår i deres respektive lande. Som tidligere skrevet har nyhedsmedierne til tider selv rollen som institution i samfundet. Denne rolle har gennem tiden udviklet sig og gjort medierne mere magtfulde. For at opnå denne rolle har normer, som jeg tidligere har beskrevet, haft en stor betydning. Det er dem der har medført, at befolkningen og samfundet kan have tilliden, der medfører, at de i sig selv bliver en institution. Nyhedsmediernes udvikling er også blevet påvirket af den teknologiske udvikling, men ifølge Asp her medielogikkerne ikke ændret sig betydeligt på grund af dette(Asp, 2014,s265).

Nordisk medieudvikling

Mit speciale omhandler nyhedsmedierne i Danmark, og derfor er denne artikel, der primært beskæftiger sig med udviklingen inden for nordiske medier, meget relevant.

Udviklingen i skandinavisk journalistik har gennemgået forskellige stadier, fra parti-presse til en mere uafhængig og kommerciel presse. Der er dog stadig ideologiske træk ved de forskellige aviser, og undersøgelser viser, at eksempelvis Irak-krigen blev dækket forskelligt alt efter om det var en traditionel centrum-venstre, eller centrum-højre avis. (Sigurd Allern & Mark Blach-Ørsten 2011 s. 96-98). Opfindelsen af fjernsynet gjorde nyhedsmedierne der brugte disse til arenaer for den politiske og offentlige debat. Dette medførte øget politisk pluralisme blandt nyhedsmedierne og styrkede mediernes rolle som uafhængige politiske institutioner.

TABLE 1

Four phases in the relationship between media and politics in the Scandinavian countries

Period	Main role of the media	Period characteristics
Phase I: 1920–1959	Channel	A loyal party press, development of omnibus papers, the breakthrough of radio and attempts of journalistic professionalism.
Phase II: 1960–1969	Arena	A loyal party press under pressure and the advent of public service television.
Phase III: 1970–1989	Actor	The last “golden age” of the Scandinavian daily press. Dissolution of the party press and the beginning of the television era. The end of broadcasting as a state monopoly. Increased journalistic professionalism with a strong focus on independence from political actors. State subsidies to the press.
Phase IV: 1990–	Director and interpreter	Television dominates. Advent of the Internet and digital media, establishment of media houses publishing on several platforms. Increased focus on interpretive journalism. Media intervenes in and directs the political debate. Alternative public arenas are marginalized.

Udviklingen, med den medfølgende uafhængighed fra partierne, har ført til, at medierne i dag spiller en mere proaktiv, fortolkende og deltagende rolle, hvor deres indflydelse i samfundet er stor. Det har ændret forholdet til de politiske partier, som har fået et “frygtbaseret afhængighedsforhold” til nyhedsmedierne. I Norge er der lavet en undersøgelse, der viste, at halvdelen af de norske parlamentsmedlemmerne synes, at det er medierne, der bestemmer, hvilke ting der er vigtige og ikke politikerne. I Danmark viste en lignende undersøgelse, at et flertal synes fjernsynet havde for stor indflydelse på politik.

Interaktion mellem medier og politikere

Table 1 The policy–media interaction model and theories of media–state relations

<i>Level of elite consensus</i>	<i>Media–state relationship</i>	<i>Role of the media</i>
Elite consensus	Media operates within 'sphere of consensus' (Hallin)	Media 'manufactures consent' for official policy
Elite dissensus	Media operates within 'sphere of legitimate controversy' (Hallin)	Media reflects elite dissensus as predicted by Hallin and Bennett
Elite dissensus <i>plus</i> policy uncertainty within government and critically framed media coverage	Media takes sides in political debate and becomes an active participant	Media functions to influence direction of government policy

Piers Robinsons beskrivelser af dynamikken mellem politikere og nyhedsmedierne er også interessant, da dens principper også gælder for problemstillingen i mit speciale. Betingelserne for mediernes indflydelse på de politiske processer afhænger af om det konkrete politiske emne har konsensus eller dissensus. Hvis der er konsensus om et politisk emne, vil medierne være tilbøjelige til at rapportere nyheder, der accepterer denne konsensus, og ikke udfordrer den. Eksemplet som bliver brugt, er Vietnam-krigen, hvor der i starten var bred opbakning. Der dækkede nyhedsmedierne i USA, krigen meget positivt, og støttede den amerikanske krigsindsats.

Men hvis konsensus brydes, og der bliver skabt dissensus omkring et politiske emne, vil det også være legitimt for nyhedsmedierne at dække de uenigheder, der er. De vil dække begge sider af den konflikt, der vil være blandt de politiske aktører. I eksemplet omkring Vietnam-krigen vil det betyde, at da dødsfaldene begyndte at stige, og der kom utilfredshed med krigen, var medierne ikke længere så ensidige i dækningen, men gav også plads til kritikerne af krigen.

Det sidste niveau i Piers Robinsons model omhandler tidspunktet, hvor der udover dissensus også er usikkerhed blandt magthaverne. Her vælger medierne side og bliver en

aktør i den politiske proces. Under Vietnam-krigen begyndte regeringens egne folk at tvivle på, om krigen gav mening, og medierne udviklede sig til at være en aktør, der mente, at de amerikanske soldater skulle hjem (Robinson, Piers, 2001s. 535-538).

Deiksisteori

Pressemødet er en samtale med forskellige aktører, og disse aktører deltager i en social relation. I denne sociale relation er der en masse dynamikker, der har betydning, dem er jeg interesseret i at forstå. Pressemødet er bundet af nogle samfundsmæssige konventioner, som skaber nogle forudbestemte relationer blandt deltagerne. Det kan påvirke diskursen, og hvordan emner omtales (Lindø 2013, s.106).

Et af de begreber der er gode til at klarlægge denne dynamik er deiksis. Deiksis er de træk og relationer, der giver kontekst til sproget. Det kan være, om man taler i første, anden eller tredje person, det fysiske sted for samtalen og de indbyrdes relationer. I alle samtaler er der en forudsætning, som de involverede aktører kender. Pressemødet under starten af Corona-krisen som er mit primære empiri-grundlag, har klare forudsætninger for de involverede parter (Lindø, 2013s. 116).

Man kan argumentere for, at alle ytringer har deiktiske dimensioner, og kan bruges til at forstå en samtale. Derfor er analysen også i stand til at gøre klart, hvordan koordinationen er mellem tekstens syntaktiske, semantiske og pragmatiske niveauer.

Der er flere forskellige deiksiskategorier, og dem jeg vil beskæftige med er; Persondeiksis, Toposdeiksis, Logikdeiksis og Modalitetsdeiksis.

Persondeiksis beskriver de markører, der taler eller bliver talt til, samt hvem der tales om. Hvis ikke persondeiksisen er forstået af alle parter, vil samtalen være stort set umulig at forstå. Hvis en person konsekvent taler om "dem", og modtageren ikke ved hvem "dem" er, vil der mangle kontekst til indholdet og dermed gøre samtalen svær at forstå. Måden man som afsender italesætter sig selv er også interessant. Især kan ordet "vi" være problematisk, da det kan bruges til at skjule den egentlige afsender, og fordele et

eventuelt ansvar ud på flere hænder. På pressemøderne står Mette Frederiksen sammen med repræsentanter fra forskellige myndigheder heriblandt sundhedsstyrelsen, og når hun i denne kontekst siger “vi”, er det som seer, umuligt at vide om det “vi”, dækker over alle de tilstedeværende eller blot regeringen (Lindø, 2013, s. 117-118).

Toposdeiksis dækker over stedsangivelser som “her” og “der”, samt tidsangivelser som “nu” eller “senere”. Disse ord kan alle erstattes af eksplicite angivelser som specifikke steder eller tidspunkter. Ved ikke at være eksplicit giver man sig selv en mulighed for at bruge eksempelvis betegnelsen “snart” til at forklare, hvornår noget er klart. Dermed kan man ikke blive holdt oppe på et præcist tidspunkt.

Den logiske deiksis er regler og regelmæssigheder, der bestemmer et emne. Det indikerer, hvilke logikker personerne i samtalen bestemmes af. Ofte kommer det til udtryk ved brug af betegnelser som “derfor”, “fordi” og “på grund af”. Når man benytter sig af disse udtryk til at forklare årsag eller konkludere noget bliver det implicit, at det man siger er logisk. Denne type af kommunikation kan være problematisk, når samtalen er eksempelvis en tale eller en anden form for envejskommunikation. Når deltagerne i pressemødet starter ud med at holde en tale, kan de ikke blive afbrudt, og deres logik kan ikke blive kritiseret. Dermed får de love til at skabe en common sense om det emne, de snakker om (Lindø, 2013 s. 120-121).

Modalitetsdeiksis kan ikke adskilles fra den logiske deiksis, da den blot kvalificerer de indbyrdes relationer, som den logiske deiksis skaber. Det handler om den styrke og sikkerhed, som man benytter i sit sprog. Det er ord som “burde”, “skulle” og “kunne” der bestemmer, hvordan en sætnings modalitet skal forstås. Hvis man eksempelvis taler om håndteringen af Corona-krisen, er der en stor forskel på, om man bruger sætningen det “skulle” vi have håndteret bedre i stedet for “det “kunne” vi have håndteret bedre. Og det er interessant at undersøge pressemøderne for, hvor sikre de forskellige parter er, når de taler om noget, der på daværende tidspunkt, var helt nyt (Lindø, 2013 s. 121-122).

Lindø giver også et eksempel på, hvordan man kan tilgå en deiksis analyse. Den vil jeg så vidt muligt forsøge at have som ramme i min egen analyse af.

1. Først bestemmes de deiktiske træk.
2. Herefter undersøges deres position i teksten. Det er som hovedregel i begyndelsen og slutningen af en tekst, de deiktiske former er mest interessante at undersøge.
3. De øvrige sproglige udtryk bestemmes og ses i forhold til deiksisordene.
4. Hvis der er tale om en eksplicit dialog, kan vi sammenligne deltagernes brug af deiksis.
5. Endelig bør vi diskutere tekstens produktions-, kommunikations- og konsumptionsbetingelser og overveje muligheder og vejene til forandringer i denne praksis

Validitet og Reliabilitet

Tre af de vigtigste elementer når man arbejder med forskning er, reliabilitet, validitet og replikation. Reliabilitet betyder, at resultaterne af den undersøgelse jeg laver er repræsentative, og at metoden der er brugt, vil kunne gentages. Det er i højere grad i kvantitative undersøgelser, at dette er essentielt. I forlængelse af reliabilitet er replikation, og det er helt præcis om, hvorvidt en anden person vil være i stand til at gentage min undersøgelse, bruge de samme metoder, og komme frem til det samme resultat. Da jeg arbejder kvalitativt og i min analyse vil udvælge citater fra empirien, der er repræsentative, vil det være svært at replikere min undersøgelse fuldstændig. Ved at være transparent omkring hvad der ligger til grund for udvælgelsen af de specifikke citater, gør jeg det åbenlyst, på hvilket grundlag analysen er lavet. Dermed vil det også være nemmere at replikere. Analysen vil også være foretaget på et teoretisk grundlag, og vil derfor ikke bære præg af min egen personlige holdning til sagen (Bryman, 2012, s.46-47).

Validitet handler om integriteten af de konklusioner, som jeg kommer frem til. Intern validitet handler primært om, hvorvidt at konklusionerne i undersøgelsen bliver søgte, og kommer til at fokusere på enkelte forklaringer som værende de eneste rigtige. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der kan være flere forklaringer på ens konklusioner, og at det ikke nødvendigvis kun er sammenhængen, man konkret har undersøgt, der er svaret (Bryman, 2012 s. 47).

Ekstern validitet handler om, hvorvidt de resultater der kommer frem til, kan sige noget mere generelt om den problemstilling den rejser. I den undersøgelse jeg laver, vil der ikke være et forsøg på at sige noget om en mere generel tendens. Det er umuligt for mig at levere konklusioner som eksempelvis ville være de samme, hvis en lignende undersøgelse blev lavet i et andet land (Bryman, 2012, s.47-48.)

Case studie

Min undersøgelse er et såkaldt case-studie, og det er kendetegnet ved, at man beskæftiger sig med et fænomen, der ofte er begrænset af geografiske eller tidsmæssige omstændigheder (Bryman, s. 68). Bryman præsenterer forskellige typer af case-studier, som er mest almindelige. Den type, som jeg benytter mig af, er den ekstreme eller unikke case. Den ekstreme eller unikke case er kendetegnet ved, at man undersøger en begivenhed, eller gruppe der er unikke og derfor ikke kan sammenlignes med andre. Min analyse vil handle om kommunikationen i forbindelse med coronaepidemien, og jeg vil ikke forsøge at konkludere noget generelt omkring interaktionen mellem medier, myndigheder og politikere. (Bryman, 2012, s.70.)

Metode til analyse

Udvælgelse af empiri

Min analyse vil tage udgangspunkt i pressemøderne fra statsministeriet i perioden mellem 11. marts og 23. marts. Transskriptionen af pressemøderne er lavet af statsministeriet og hentet på deres hjemmeside. Ved hvert pressemøde vil jeg lave en indledende analyse for hele pressemødet. Derefter vil jeg udvælge en række citater, der repræsenterer det samlede billede af pressemødet og analysere dem mere tekstnært. Ved at gøre det på denne måde, vurderer jeg, at min analyse bliver både repræsentativ og giver mulighed for at komme i dybden med særlig interessante citater. Jeg har valgt at afgrænse mig selv til pressemøder i statsministeriet og at fokusere primært på interaktionen mellem statsministeren, sundhedsmyndighederne og nyhedsmedierne. Derfor vil der ikke være citater fra andre ministre, politiet eller embedsmænd fra udenrigsministeriet. Dermed bliver min analyse heller ikke det fulde billede fra pressemøderne, men min vurdering er, at de parter jeg har udvalgt, er de vigtigste for at kunne besvare min

problemformulering. Udover pressemøderne har jeg også inkluderet Berlingske og Ekstra Bladets forsideartikler fra dagen efter de fem pressemøder. Dette gør jeg for at kunne se, hvordan medierne handler, når de selv bestemmer rammerne og ikke er begrænset af pressemødets regler. Valget af Berlingske og Ekstra Bladet sker på baggrund af et ønske om at have både en tabloid- og en omnibusavis. Der vil ikke være en komparativ analyse omkring disse begreber, men det sker blot for at undersøge aviser med forskellige udgangspunkter, da det kan vise mere nuancerede resultater. I min analyse af avisartiklerne vil jeg analysere dem i kronologisk rækkefølge, og et nyhedsmedie ad gangen. Til sidst vil jeg samle op på udviklingen af mediernes dækning i løbet af den tidsperiode jeg undersøger for at se, om den ændrer sig.

Analysens opbygning

Analysen af pressemøderne vil være bygget op om en deiksis-analyse, hvor de indledende taler fra Mette Frederiksen og sundhedsmyndighederne vil være det første, der bliver analyseret. Derefter vil jeg gå videre med delen, hvor journalisterne stiller spørgsmål. Deiksis-analysen vil være med til at kortlægge hvilke diskurser, der bliver brugt af de forskellige aktører, og i sidste ende også hvilken der bliver til hegemoni. Undervejs vil jeg også bruge begreber fra medialiseringen og medielogikkerne, når det er relevant og kan være med til at give indhold til analysen. Jeg vil udvælge de citater til analysen, som jeg vurderer repræsenterer pressemødet som helhed. Citaterne er udvalgt efter at have læst hele transskriptionen af det enkelte pressemøde, og vurderet til at være repræsentative. Efter analysen af dem fem pressemøder, vil jeg lave en konklusion på hvilke diskurser der har været til stede, hvordan udviklingen har været over de fem pressemøder, samt hvordan dette har påvirket nyhedsmediernes dækning.

Efter analysen af pressemøderne vil jeg analysere de 10 udvalgte artikler. Denne analyse vil også bygge på en deiksis-analyse, og jeg vil finde de diskurser, der er stærkest. Det bliver dog ikke en lige så empirisk tung analyse, og fokus vil i stedet være på medielogikker og medialiseringen og på, hvilken rolle medierne spiller. Derfor vil jeg heller ikke på samme måde udvælge lange citater og analysere dem. Jeg vil i stedet fremhæve konkrete overskrifter og vendinger der er viser, hvordan artiklen beskriver indholdet, men analysen vil i højere grad være baseret på hele artiklens udtryk. Dette er

muligt, da artiklerne i modsætning til pressemødet har én afsender og ikke har den samme mængde materiale. Som afslutning på afsnittet vil jeg lave et afsnit, hvor jeg samler op på de 10 artikler og konkluderer hvilken diskurs der havde hegemoni, hvordan det påvirkede artiklerne samt hvordan medialiseringen og medielogikkerne kom til udtryk, og hvilken indflydelse de havde.

Efter at have analyseret både pressemøderne og avisartiklerne, vil jeg bruge mit litteraturreview til at vurdere hvordan mine resultater, måler sig op imod den viden jeg havde som udgangspunkt for min undersøgelse.

Analyse af pressemøder

I min analyse vil jeg udpege steder i teksten, hvor forholdet mellem hvordan politikere, journalister og myndigheder kommunikerer, kommer til udtryk. Derefter vil jeg analysere det udvalgte afsnit ud fra de teorier, jeg tidligere har beskrevet. Til at starte min analyse, har jeg valgt den første interaktion mellem journalister, politikere og sundhedsmyndigheder. Først vil jeg analysere tekststykket ud fra de deiksiske træk, for at se hvordan Coronapandemien bliver omtalt, og hvilke virkemidler bliver brugt af de forskellige aktører for at positionere sig selv. Derefter vil jeg forsøge at identificere, hvilken diskurs citatet taler ind til. Der vil jeg især fokusere på de tre forskellige diskurser som aktørerne kunne repræsentere, og som jeg har redegjort for i mit litteraturreview. Hvornår taler de som videnskabsfolk, politikere eller offentlighed, og hvilken diskurs er dominerende. I denne del er det vigtigt at se på de begreber som deiksis-analysen bruger og se, hvordan de spiller en rolle i at dominere en diskurs og skabe hegemoni. Til sidst vil jeg se på, hvordan de forskellige aktører taler ind i medialiseringen og medielogikkerne.

11. marts

Konteksten for det første pressemøde d. 11. marts er, at smittetallet er steget voldsomt og regeringen sender danske børn hjem fra skole, opfordrer alle til at arbejde hjemmefra og sænker forsamlingsforbuddet til 100. Det er pressemødet, der medførte overskriften "Danmark lukker ned" i stort set alle landets aviser.

Statsminister, Mette Frederiksen, starter pressemødet ud med en tale om situationen og de nye restriktioner. Hendes tale er kendetegnet ved, at hun i høj grad bruger en fællesskab-diskurs, hvor hun bruger betegnelsen “vi”, når hun italesætter eksempelvis konsekvenserne. Hun bruger også flere konkrete eksempler på hvordan og hvem, der bliver påvirket af virussen og de nye restriktioner, og det taler også ind i fællesskabs-diskursen, og om at hun forstår de menneskelige konsekvenser.

At hun indleder pressemødet, står i midten af deltagerne og udtrykker sig som hun gør, er også med til at dyrke en statsoverhoved-diskurs, hvor hun står som den stærke leder, med stor autoritet. Af de tre diskurser, som jeg tidligere har præsenteret, taler Mette Frederiksen lidt overraskende mere i offentlighedsdiskursen, end policy maker-diskursen. Det gør hun, fordi der ikke er et forsøg på at overbevise eller argumentere for sin politiske kurs, men derimod som tidligere forklaret, gør hun sig til en del af befolkningen og taler ind i fællesskabs-diskursen. Sprogligt bruger hun Italien på et eksempel på, hvor slemt det kan gå, til netop at tale i offentlighedsdiskursen. Italien er ikke et videnskabeligt argument, men taler til vores personlige oplevelser.

I Søren Brostrøm fra sundhedsstyrelsens indledende tale fra pressemødet, er der et væsentligt skifte i diskurs. Her er fokus i højere grad på udviklingen, der skal nødvendig-gøre de restriktioner der indføres. Fra Mette Frederiksens nære danske fællesskabs-diskurs, går Søren Brostrøm over i en mere international linje, og taler eksempelvis om en trussel mod verdenssundheden. Søren Brostrøm går dog også ind i den videnskabsdiskurs som var forventet. Det gør han i sin redegørelse for strategiændringen, hvor han forklarer, hvordan den tidligere strategi, ikke længere giver mening. Der er han åben om styrker og svagheder i de forskellige strategier.

Nyhedsmediernes overordnede diskurs er fokuseret på at opklare og informere. Spørgsmålne er langt hen ad vejen ikke kritiske, eller efterspørger argumenter for, hvorfor de restriktioner som bliver indført, er nødvendige. I stedet for at gå kritisk til beslutningstagerne, bliver nyhedsmediernes rolle på dette pressemøde at spørge ind til detaljerne i restriktionerne og om, hvordan de påvirker befolkningen. Nyhedsmediernes og

journalisternes rolle på dette pressemøde bærer præg af, at der er bred konsensus, og de fungerer derfor jf. Piers Robinsons model som støtte til regeringens politik.

De indledende taler

“Italien er lukket ned. På hospitalet mangler der respiratorer og personale. Jeg vil gerne understrege: Det ikke er et skræmmebillede. Det er ikke et fantasifuldt udtænkt fremtidsscenario. Det er virkeligheden i et land, som de fleste af os kender, og hvor mange har været på ferie – et land i Europa, i vores del af verden.” (Bilag 1, Mette Frederiksen, s.2 linje 9)

I det ovenstående citat bruger Mette Frederiksen situationen i Italien til at fortælle, hvor alvorlig situationen er. Hun taler ind i fællesskabs-diskursen ved at snakke om et ferieland, de fleste af os kender. Hun gør sig til en af “os” og bruger et land som mange danskere ofte rejser til. Det gør også, at seerne nemmere kan relatere til problemerne end, hvis det havde været et land der lå længere væk, og som danskerne ikke har det samme forhold til. Derved taler hun ind i offentlighedsdiskursen. Det andet interessante element ved dette citat er ordene, der bliver brugt til at udtrykke alvoren i situationen. Hun pointerer, at det ikke er et skræmmebillede, men derved en realistisk situation. På den måde taler hun også lidt ud af fællesskabs-diskursen og ind i en krise-diskurs.

“Vi plejer som danskere at søge fællesskabet ved at være tæt med hinanden. Nu skal vi stå sammen ved at holde afstand til hinanden. Og vi får brug for samfundssind. Vi får brug for hjælpsomhed.” (Bilag 1, s. 3. linje 17)

Her kommer det virkelig til udtryk med den stærke fællesskabs-diskurs. Fire gange bliver der brugt personedeiksen “vi”, og sætningen “vi plejer som danskere” understøtter, at vi er et samlet folk.

“Under normale omstændigheder, der vil en regering ikke fremlægge så indgribende meldinger og foranstaltninger” (Bilag 1, s. 6, linje 29)

Her understreges det igen, hvordan situationen er helt ekstraordinær, og der tales igen ind i krise-diskursen. Vi er ikke længere under normale omstændigheder.

Som tidligere nævnt skifter diskursen under Søren Brostrøms tale. Han taler også om alvoren af truslen, men i modsætning til Mette Frederiksen, bruger han ikke situationen i nærliggende lande, men WHO som en autoritet og kilde til, at situationen er alvorlig. I stedet for som Mette Frederiksen at tale i offentlighedsdiskursen, taler han i forsker-diskursen. Selvom det er en måde at pointere det, er det stadig krise-diskursen. Verdenssundheden er truet, og senere i samme afsnit bliver det også nævnt, at det er sket få gange de sidste 100 år.

“det er også en trussel mod verdenssundheden...verdenssundhedsorganisationen WHO i dag har erklæret COVID-19, som en pandemi “

Den anderledes måde at kommunikere denne trussel og krise fra Søren Brostrøm tyder på, at han i højere grad end Mette Frederiksen bruger den forsker-diskurs, der normalt er kendetegnende ved hans rolle. I det følgende citat, ser vi dog også den diskurs overtage i hans forklaring for strategiændringen.

“Så har vi brugt en del ressourcer på nogen, der ikke er særlig syge, og som ikke skal indlægges på sygehuse, men det har vi gjort for at kunne isolere dem og kontaktopspore og karantænesætte. Men i en situation, hvor vi ser en udvikling i Danmark, og vi ser flere og flere, der er smittede i Danmark, så giver det ikke mening at spørge, hvor kommer du fra for at blive testet, fordi man bliver smittet i Danmark.” (Bilag 1, s 11. Linje 9)

Det “vi” som Brostrøm omtaler, er ikke det samme vi som Mette Frederiksen tidligere har talt om. Han taler på vegne af sundhedsmyndighederne og sundhedspersonalet. Han er en del af dem, der ved noget om det her. Derudover er det interessant at se, hvordan han afviser den tidligere strategi. Til at afvise den strategi benytter han sig af logosdeiksisen, ”fordi” og det understøtter også, at han taler i en videnskabs-diskurs.

Interaktion med journalister

Da der på pressemødet bliver åbnet op for spørgsmål, og journalisterne kan stille spørgsmål, ændrer præmissen for kommunikationen sig, og krise-diskursen bliver derfor også udfordret. Som tidligere nævnt er der et stort fokus i pressen på at informere

befolkningen om de ændringer, der kommer. I det følgende citat bliver der direkte sagt “jeg tror, der er mange, der gerne vil vide, hvor ender det henne, eller hvornår topper det her, eller hvad er egentlig det værste, der kan ske.” (Bilag1, s. 16, linje 10)

At stille spørgsmålet på denne måde, giver indtryk af, at det stilles på vegne af befolkningen, mere end det er et journalistisk relevant spørgsmål. Det ligger også ekstra pres på at få svar, da det ikke kun er journalisten, der er interesseret i at få et svar, nej det er mange. Det taler også ind i det ansvar som nyhedsmedierne har, og passer på flere af de medielogikker, jeg tidligere har præsenteret. Her står blandt andet, at det skal være interessant for seerne og læserne, og ved direkte at italesætte dem, må man sige nyhedsmedierne er opmærksom på dette.

“et par opklarende spørgsmål i forhold til skolelukninger. “Hvornår træder de helt præcist i kraft?”(Bilag 1, s. 20, linje 6)

Her er et eksempel på, at diskursen, som journalisterne hovedsageligt taler ind i, er mere opklarende end kritisk. Der bliver ikke stillet spørgsmål til, hvorfor man har besluttet at lukke skolerne, eller hvilken evidens der ligger bag beslutningen. Det er som journalisten selv siger et “opklarende spørgsmål”.

“Og så er vi jo smerteligt bevidste om, hvad de samfundsøkonomiske konsekvenser af det her kan være.”(Bilag 1,Mette Frederiksen s. 19 linje 18.)

“Vi er også bekymrede for den enkelte virksomhed, for den lille selvstændige” (Bilag 1, Mette Frederiksen s. 19 linje 24)

Ved at bruge ord som smerteligt bevidste og udtrykke bekymring for den lille selvstændige, taler Mette Frederiksen også i sine svar ind i fællesskabs-diskursen. Men dog på en anden måde. Her er hun statskvinden der ser det fra et samfundsøkonomisk perspektiv, og det er også værd at bemærke, at den personedeiksis “vi” hun bruger, ikke er et vi, der dækker over nationen. Her er det “vi” i stedet regeringen og dem, der har besluttet at indføre restriktionerne. I mit litteraturreview har jeg blandt andet undersøgt en artikel, som stiller en række kriterier op for, hvordan ledere skal håndtere sundhedskriser. Et af

kriterierne er netop at udvise empati med befolkningen, og det følger Mette Frederiksen i dette tilfælde.

Denne statsleder-diskurs, hvor det er hende der bestemmer kommer også stærkt til udtryk i de næste citater. Her gør hun det tydeligt, hvem der bestemmer på pressemødet.

Ved at bede journalisterne om at være rolige, udtrykker hun, at det er de ikke på nuværende tidspunkt, og at de skal opføre sig ordentligt. Hun bestemmer, og hun skal nok sørge for, at alle får deres tur.

“Vi kommer også herover – bare rolig!” (Bilag 1, Mette Frederiksen. s. 20 linje 5)

I den næste sekvens, forsøger en journalist at afbryde for at stille et opfølgende spørgsmål til det svar som statsministeren har givet. Dette er dog ikke sådan præmissen er for pressemødet, og som en understregning af magtforholdet undskylder journalisten.

“Spørger: Jeg kunne godt tænke mig at spørge. Statsministeren: Og der var. Spørger: Ja undskyld.” (Bilag 1, s. 21-22 linje 33)

Det er Mette Frederiksen, der har autoriteten og bestemmer, hvornår folk må stille spørgsmål. Kort før pressemødet stopper, kommer det til udtryk igen, da hun giver ekstra tid til journalisterne. Egentlig har hun levet op til den præmis, hun selv har stillet op, men hun er generøs, så vi tager en hurtig runde til.

“Alle har egentlig haft lejlighed til at spørge, men vi tager lige en hurtig runde her til sidst.” (Bilag 1, Mette Frederiksen, s. 28. linje 15)

De få spørgsmål der er kritiske og spørger til evidens for restriktionerne, bliver afvist og ikke forsøgt besvaret. Hvis Mette Frederiksen eksempelvis havde arbejdet i videnskabsdiskursen, kunne hun have besvaret spørgsmålet, med hvilken viden der lå bag ved forsamlingsforbuddet på 100. Hun kunne også fortælle, at man ikke har evidens, og det derfor ikke er baseret på evidens. I hendes svar kommer hun dog med en stråmand og angriber journalistens spørgsmål. Ved ikke at anerkende spørgsmålets relevans, taler

hun ikke i nogen af de diskurser, jeg tidligere har præsenteret. Hun har tidligere lagt meget vægt på, hvor alvorlig og kritisk situationen er, og ved ikke at ville tage spørgsmålet seriøst, taler hun ind i en diskurs om, at krisen er så alvorlig, at der ikke er tid til denne type journalistiske spørgsmål. Vi er i en slags krise-diskurs.

“Altså, hvis vi lægger det ved 75, så vil du spørge, hvorfor vi ikke lægger det ved 74, og hvis vi lægger det ved 60, “(Bilag 1, Mette Frederiksen s. 23 linje 6)

Søren Brostrøm fortsætter krise-diskursen, da han bliver spurgt ind til om Danmark har reageret for langsomt, siden vi er et af de lande, hvor smitten er højst. Der refererer han til Mette Frederiksens svar på det forrige kritiske spørgsmål. Udover at rose sin egen instans indsats, roser han også det “politiske niveau”. Han gør sig til dommer over, hvordan politikerne har gjort det. Her træder Brostrøm langt væk fra det, som er kendetegnet ved videnskabs-diskursen, ved at være transparent og åben omkring de fejl, der er begået og beslutningsgrundlaget. I stedet fortsætter han i krise-diskursen, hvor det ikke skal diskuteres, om det kunne være gjort bedre.

“Så det er lidt det samme som, hvorfor 100 og ikke 75. Hvorfor ikke i sidste uge og nu. Jeg synes, vi er et godt sted. Jeg synes, vi har været rigtig godt på forkant på det, både fra myndighedernes side og også fra, fra det politiske niveau. “ (Bilag 1, Brostrøm, s. 26 linje 28). At Mette Frederiksen og Søren Brostrøm på denne måde går ud og afviser kritikken, er også et tegn på at de ønsker at være i denne her konsensus-tilstand, hvor mediernes rolle er formidle i højere grad end at stille kritiske spørgsmål.

Det sidste citat understreger, at dette pressemøde har en særlig dynamik mellem politikere og myndigheder på den ene side, og nyhedsmedierne på den anden. Mette Frederiksen takker medierne for at “formidle” og understreger for “Danmark” det her “meget, meget - meget, meget vigtige budskaber”. Der bliver talt i fællesskabs-diskursen, men krise-diskursen har hegemoni. Nyhedsmediernes rolle er reduceret til at formidle og bliver takket. Hun understreger dermed sin position som statsoverhovedet, der bare skal bruge medierne til at formidle. Når mediernes rolle bliver reduceret til at formidle og ikke være aktører, understøtter det min pointe fra tidligere om, at der er konsensus, og ikke dissensus omkring regeringen og myndighedernes strategi.

“Tusind tak for at I ville møde frem endnu engang og formidle de her for Danmark meget, meget – meget, meget vigtige budskaber. Jeg er ikke i tvivl om, at vi går en svær tid og en hård tid i møde. Men vi skal løfte i fællesskab! Tak, fordi I kom!” (Bilag 1, Mette Frederiksen. side 32 linje 1)

13 marts

I det andet pressemøde som fandt sted to dage efter det første, var der ændringer i, hvem der var med til det. Sundhedsmyndighederne var ikke repræsenteret ved Søren Brostrøm, som de var på det første. I stedet var der flere ministre, da både udenrigsministeren og justitsministeren var til stede.

Første del af talen er en decideret takketale fra Statsminister, Mette Frederiksen til danskerne. Hun bruger i denne kontekst “vi”, om myndighederne og regeringen, som er taknemmelige for befolkningens indsats. Statsministeren takker flere specifikke grupper af samfundet, og det bliver derfor en mere personlig takketale.

Pressemødets fokus er udover at takke danskerne, koncentreret omkring to temaer. Sundhedsvæsenet samt udrejse- og grænsepolitik. Vi må forstå, at virussen kan få sundhedsvæsenet til at “bryde sammen”, og det derfor er nødvendigt at lave voldsomme ændringer. Det bliver italesat, at hun godt ved, at det vil få konsekvenser og skabe gener. Mette Frederiksen er personligt bevidst om konsekvenserne, og det er ikke kun som statsminister hun taler, det er også som menneske. Krise-diskursen fra det første pressemøde har også hegemoni på dette, og fortsætter med at påvirke journalisternes spørgsmål.

Lukningen af grænserne, bliver ikke på samme måde kommunikeret personligt. Her taler hun dog igen ind i fællesskabs-diskursen, da hun begrunder lukningen ved, at alt hvad vi gør herhjemme, kan blive undermineret af rejsende udefra. Der er stor del af toposdeiksis i denne tale og under denne del. Der er et ”her” i Danmark og et ”der” uden for Danmark.

Ligesom ved det første pressemøde d. 11 marts, spørger journalisterne i høj grad ind til detaljerne i de restriktioner, som der bliver lavet. Nyhedsmedierne taler også selv situationen op som værende meget alvorlig i deres sprogbrug, ved eksempelvis at kalde det en “dramatisk situation”.

De indledende taler

“Før jeg fremlægger dem, så vil jeg af hjertet tak for det samfundssind, som I udviser lige nu!” (Bilag 2, s. 2 linje 4- Mette Frederiksen)

Som tidligere skrevet starter dette pressemøde med, at Mette Frederiksen takker den danske befolkning for deres indsats. Det er ikke bare et tak fra hende som statsminister, nej hun takker fra sit hjerte. Ved at henvise til sit hjerte, gør hun det til en meget menneskelig hilsen. At hun takker befolkningen for at udvise “samfundssind” er også interessant. Det er ikke et ord der er blevet brugt særlig meget før denne sundhedskrise, men er nu blevet helt normalt til at beskrive danskernes opførsel. Når hun takker for samfundssind, bygger hun derfor op om den fællesskabs-diskurs med hende som den stærke leder, hun tidligere har bygget op. Det med at bygge den stærke leder op, er også noget der hører til den tidsperiode, vi befinder os i nu. I mit afsnit om medialiseringen har jeg skrevet om, hvordan Silvio Berlusconi og Tony Blair, netop var udtryk for at fokus i højere grad blev rettet mod personerne indenfor politik.

At der er et behov for samfundssind og en stærk leder, skyldes alvoren af truslen. Det vi skal undgå er, at “sundhedsvæsenet bryder sammen”(Bilag 2, s.2 linje 10 - Mette Frederiksen). Det er voldsomt at snakke om at noget “bryder sammen”, og især når det handler om vores sundhedsvæsen. Her bliver krise-diskursen fra det første pressemøde fortsat, og det er præmissen for alt, at vores sundhedsvæsen er på spil.

Det er ikke nok med den generelle tak til befolkningen for samfundssind. I sin tale bliver specifikke grupper også nævnt som særlig vigtige. Mette Frederiksen nævner “Pædagoger, skolelærere, nabofællesskaber, medarbejderne i sundhedsvæsenet” som særlig vigtige. Ved at udpege disse grupper, gør hun talen mere personlig for dem, og de tre

grupper, der er pædagoger, skolelærere og medarbejdere i sundhedsvæsenet, er tre af de største sektorer i Danmark. Hun forklarer ikke, hvorfor de skal have en særlig tak eller takker for specifikke præstationer. Yderligere giver hun, hvad der grundet ordvalget også fremstår som en personlig hilsen til en gruppe, som næsten er resten af befolkningen “Og tak til alle jer, som vi sjældent får nævnt, når vi siger tak. Nemlig alle jer, der stadig er med til at holde gang i hjulene” (Bilag 2, s. 2 linje 20, Mette Frederiksen). Her er det op til modtageren at vurdere om de er inkluderet og det åbner op for, at mange kan opleve det som en særlig tak til dem. Men ved at bruge personeleksis som “jer” og tilknytte det til “holde hjulene igang” og “sjældent får nævnt” bliver det personligt.

Denne personlige tilgang dominerer generelt pressemødet, dette gør sig også gældende i hendes opdatering af status på smittede. “to er desværre i kritisk tilstand.” (Bilag 2, s. 3. linje 2 - Mette Frederiksen), siger hun, og gør med ordet “desværre” det til en personlig beretning.

Italesættelsen af danskerne og Danmark, er en anden deiksismarkør, der er interessant. Mange af de gange hvor det bliver sagt, kunne sætningen sagtens give mening, og det ville være implicit, hvad hun snakkede om. Men ved at gentage det igen og igen, taler hun ind i denne her fællesskabs-diskurs, hvor det er danskerne mod virussen. I følgende citat kommer dette til udtryk, sammen med, at hun bruger den personlige markør “jeg” til at udtrykke forståelse for konsekvenserne.

“Det her kommer også til at få konsekvenser for rigtig mange danskere. Mange vil få udskudt deres operation, hvis den ikke er akut. Jeg ved, det kommer til at være til gene for mange.” (Bilag 2, s. 3. linje 20. Mette Frederiksen)

For at opsummere lidt på den indledende tale af Mette Frederiksen, er der klart to diskurser, der dominerer. Den ene er fællesskabs-diskursen om det samlede Danmark mod virussen, og hvor gode vi er til at holde sammen. Den anden er denne her krise-diskurs, der er begrundelsen for, hvorfor det er i orden at indføre restriktionerne. Der bliver ikke argumenteret for, hvordan eller hvorfor de enkelte forslag vil virke, men i stedet bliver

det pointeret, hvor alvorligt det er. “Det her er igen alvorlige initiativer – endnu engang. Det bliver ikke de sidste.” (Bilag 2, s. 5, linje 15, Mette Frederiksen)

Interaktion med journalister

At krise-diskursen er dominerende, kan ses på måden journalisterne stiller spørgsmål. “Det er jo en meget dramatisk situation. Danmark lukker for stort set al ind- og udrejse.” (Bilag 2, s. 9 linje 25, Journalist). Det også interessant, at journalisten ikke siger “du” eller “I”, men Danmark lukker. I denne kontekst skal det ses i forhold til de andre lande i Europa og særlig omkring Danmark. Landene reagerer på forskellige måder, og journalisterne bruger flere gange andre landes tilgang til at spørge, hvorfor regeringen har truffet de valg, den nu har truffet.

Mette Frederiksens svar på disse sammenligninger er at italesætte sin position som “dansk statsminister” der lytter til “ danske myndigheder”. Dette taler igen ind i en fællesskabs-diskurs, hvor at selv om virussen er global, så er Danmark, danskerne og de danske myndigheder mod virussen og med Mette Frederiksen som leder. Det sidste er tydeligt ikke blot ved, at hun italesætter, at hun er statsminister, men også ved at hun direkte siger, at det er hende, der vælger strategien.

“Men, men, men som dansk statsminister, så vælger jeg den strategi, som jeg mener er den rigtige på baggrund af de anbefalinger, vi får fra danske myndigheder.” (s. 10 linje 17, Mette F)

At det er danskerne hun er statsminister for, bliver også understreget af argumentationen for at lukke grænserne. “Når vi træffer den beslutning, vi gør nu, så er det, fordi vi beder danskerne om meget, meget store ofre” (Bilag 2, s. 11 linje 5, Mette Frederiksen).

Nyhedsmedierne har overvejende den samme rolle, som de havde på det første pressemøde. De stiller opklarende spørgsmål i forhold til de restriktioner, som regeringen har præsenteret som eksempelvis her. “Helt konkret, hvad er et anerkendelsesværdigt formål med at rejse ind i Danmark” (Bilag 2, s. 12, linje 3, journalist).

Yderligere er der også spørgsmål, som er afledt af virussens konsekvenser. “Hvad vil I gøre for at hjælpe dem? Det er jo mange mennesker, der er blevet fyret.” (Bilag 2, s 15, linje 14, journalist). Disse spørgsmål er meget relevante for tv-stationernes seere og for avisernes læsere. Hvordan kommer krisen til at påvirke dem. I medialiseringsafsnittet, har jeg tidligere præsenteret, hvordan medierne er blevet fokuseret på, hvad deres læsere eller seere vil se, og det kan også have betydning her. Det kan også skyldes, at krise-diskursen, hvor vi sammen skal bekæmpe virussen, er så dominerende, at nyheds-medierne accepterer den som præmis.

De spørgsmål der mangler, er dem der handler om hvilket vidensgrundlag de forskellige restriktioner bygger på. Den videnskabelige diskurs er fuldstændig væk fra dette pressemøde, og det kan naturligvis skyldes at SST og SSI ikke er repræsenteret, men journalisterne kunne stadigvæk spørge statsministeren.

De kritiske spørgsmål, der bliver stillet, handler ligesom på det førstemøde i højere grad om, hvorvidt myndighederne og politikerne har handlet i tide. Et spørgsmål som statsministeren svarer udenom og derved både viser, hvem der styrer pressemødet og fortsætter i krise-diskursen, hvor det er fjollet at spørge på den måde.

“Danmark egentligt ligger ret højt i forhold til landene omkring os, hvad coronasmitte angår. Er det her ikke noget, der sker for sent?” (Bilag 2, s. 18 linje 31, DR)

Dermed er der også en udvikling, hvor vi bevæger os længere væk fra den konsensus, der prægede det første pressemøde.

15. marts

Det tredje pressemøde er fra d. 15. marts, og her er fokus på de hjælpepakker, som regeringen arbejder på for at redde virksomheder fra coronavirusens konsekvenser. Det kan både ses i indholdet af pressemødet, og hvem der er til stede. Sundhedsmyndighederne er endnu engang ikke repræsenteret, i stedet er Brian Mikkelsen, som er formand for Dansk Erhverv, til stede.

Derfor er hjælpepakkerne også i fokus på pressemødet, og de er et af to emner, der bliver brugt mest tid på. Det andet emne som fylder meget, er lukningen af Danmarks grænser. Søren Brostrøm har på et pressemøde, der ikke er foregået i statsministeriet udtalt, at han ikke har anbefalet grænselukningen, og at det ikke vil have en særlig stor effekt.

Mette Frederiksens diskurs og brug af deiksismarkører er langt hen ad vejen en fortsættelse af de to tidligere pressemøder. Sprogligt gør hun meget brug af betegnelserne “vi” og “os”, når hun omtaler regeringen, myndighederne og danskerne. Hun gør også brug af “Danmark” og “danskerne” meget ofte, og taler derfor fortsat ind i den fællesskabsdiskurs, som også gør sig gældende ved de forrige pressemøder.

Men interaktionen med medierne skiller sig ud fra de tidligere pressemøder. Der bliver i højere grad stillet kritiske spørgsmål, og der er færre spørgsmål til, hvordan de specifikke hjælpepakker vil virke, omend de stadig er til stede. Medierne bevæger sig derfor på dette pressemøde længere væk fra det som Blach-Ørsten og Allern kalde for en arena, og hen imod at være en instruktør af historien, da de bruger andre aktørers påstande til at kritisere regeringen. Det er også et tegn på, at der ikke længere er den samme konsensus, som der har været på de tidligere medier.

De indledende taler

Pressemødet starter ud med en opdatering fra Mette Frederiksen, hvor hun præsenterer de nyeste tal. “Seneste status herhjemme er 864 konstaterede smittede.” (Bilag 3, s. 1 linje 7, Mette Frederiksen). Det interessante ved dette citat fra opdateringen, er brugen af toposdeiksismarkøren “herhjemme”. Herhjemme er i denne her kontekst Danmark, og taler ind i den fællesskabsdiskurs kampen mod Corona er bygget op om. “Herhjemme” er ikke kun Danmark, det er vores hjem, og dermed bliver det endnu mere personligt.

Den personlige tilgang fortsætter i sekvensen, hvor hun meddeler, at to mennesker er døde, efter de har været smittet med corona. Det er ikke ofte at statsministre sender deres tanker til pårørende. Det ses normalt ved terrorangreb, eller når udsendte soldater

dør. Det er en fortsættelse af denne her krise-diskurs med Mette Frederiksen som leder. Coronavirussen er modstander, og vi er i krig mod den.

“Og siden i torsdags desværre er der to ældre patienter smittede med corona, som er afgået ved døden. Mine tanker går til de pårørende, familie og, og berørte. Jeg bliver også nødt til at sige det, som det er, de her tal, både for indlagte danskere på intensiv og dødsfald, vil stige. Mange flere, forventer vi, bliver syge, og dermed forventer vi også, at mange flere får brug for hjælp på sygehusene.” (Bilag 3, s. 2, linje 1, Mette Frederiksen)

Den anden del ved dette citat der er interessant, er forvarslingen om, at det vil blive værre. Her fortsætter krise-diskursen ved at hun bruger den meget stærke modalitetsdeksis “nødt” til at sige det, og forventningen er, at “mange flere” vil blive syge. Hun nævner også, at flere vil komme på intensiv, der vil være flere dødsfald og flere skal på sygehus. Det er mange ting, der venter “danskerne” i den kommende tid.

Fortællingen om krigen mod coronapandemien, og den hårde tid der venter danskerne, har også brug for en leder, og nogen der tager ansvar. I Mette Frederiksens diskurs er der 3 “vi” og et “jeg”, der har ansvaret for at komme igennem krisen. De tre “vi” er regeringen, myndighederne og danskerne, og “jeg” er hende selv. Brugen af “jeg” og hende selv som statsleder, så vi i det ovenstående citat. I forhold til måden hun bruger “vi” og hvad det dækker over, er der nogle temaer der går igen, for de forskellige måder at bruge det på. “Vi” som befolkningen er en fællesskabs-diskurs, hvor vi skal hjælpe hinanden og har ansvar for hinandens liv “Ekkoet fra det, vi gør nu, vil kunne høres ind i fremtiden.”(Bilag 3, s. 4, linje 27, Mette Frederiksen). Vi er altså ikke kun ansvarlige for hinanden, vi er også ansvarlige for fremtiden. I forhold til de fokuspunkter omkring håndteringen af en sundhedskrise, som jeg tidligere har præsenteret i mit litteratur-review, taler Mette Frederiksens kommunikative handlinger ind i flere af dem. Punkt nr. 2.4 ”Reassuring the public in its ability to take preventive measures in the future” og punkt nr. 2.5 “Demonstrating strong leadership”, kommer alle til udtryk i hendes kommunikation ved pressemøderne.

Når det handler om mere konkrete handlinger, hvor der er tale om restriktioner eller hjælpepakker, er det ofte regeringen og myndighederne der er "vi". Det understøtter diskursen om den stærke leder og en handlingskraftig stat. "Regeringen har allerede taget en række drastiske skridt i kampen mod corona. Og det har vi gjort, fordi det her i sidste ende handler om menneskeliv." (Bilag 3, s.3, linje 1, Mette Frederiksen). Tidligere har vi set hvordan de enkelte restriktioner, er blevet begrundet med hensynet til menneskeliv, og det bliver underbygget her. Hun kalder det selv for "drastiske skridt", og dramatiserer regeringens handlinger og styrker dermed også krise-diskursen.

Interaktion med journalister

På de forrige pressemøder kunne vi se, at Mette Frederiksen havde en stor autoritet, og til sidst takkede nyhedsmediernes for at "formidle" det vigtige budskab. Det understøttede krise-diskursen, hvor mediernes rolle ikke er at stille kritiske spørgsmål, men at informere borgerne. Denne autoritære statsleder-rolle fortsætter Mette Frederiksen på dette pressemøde. Da der bliver åbnet op for spørgsmål, er det hende der bestemmer, hvem der starter "Jeg tror, vi starter med TV 2 i dag, for jeg tror, det var Danmarks Radio, der fik lov at starte sidst." (Bilag 3, s. 12, linje 30. Mette Frederiksen). Det er også interessant, at det bliver forklaret med, at DR startede sidst. Hun er så meget ovenpå, at hun kan holde styr på, at medierne bliver behandlet lige godt. Det tydeliggør også, at hun er bevidst om mediernes interne konkurrence. Som jeg har påvist tidligere i afsnittet om medialiseringen, er medierne i dag uafhængige virksomheder, der er i konkurrence med hinanden. Det er altså ikke ligegyldigt for dem, hvem der stiller det første spørgsmål, og det viser Mette Frederiksen, at hun er klart bevidst om.

De strenge regler til pressemøderne, om at journalisterne kun må stille to spørgsmål og skal stille spørgsmålene på én gang, bliver også håndhævet af statsministeren. "Tag lige de, hvis du har et par yderligere spørgsmål, så tag dem lige med det samme." (s. 19, linje 11, Mette F). Når journalisterne skal tage spørgsmålene med det samme, bliver det langt sværere for dem, at stille opfølgende spørgsmål, og derfor agere som kritisk presse. Nyhedsmediernes rolle bliver derfor også i højere grad reduceret til at formidle regeringen og myndighedernes information. I Faircloughs model, bliver pressemødets diskursive praksis afgørende for at understøtte krise-diskursen.

Et af de store temaer på dette pressemøde er lukningen af de danske grænser. Søren Brostrøm har på et pressemøde, der ikke foregik i statsministeriet sagt, at det ikke er på en sundhedsfaglig baggrund at grænserne af blevet lukket, og nyhedsmedierne forholder Mette Frederiksen med dette.

“De seneste dage har der været noget diskussion, fordi Søren Brostrøm har gjort klart, at det ikke er en sundsfaglig anbefaling. Hvis det er en politisk beslutning, hvad er så begrundelsen for at lukke grænsen.” (Bilag 3, s. 14, linje 18, DR)

Ved at bruge Søren Brostrøms udtalelse, får nyhedsmedierne skabt en opposition til Mette Frederiksen, og kan dermed skabe en konflikt. Søren Brostrøm er som direktør i Sundhedsstyrelsen også en del af de myndigheder som Mette Frederiksen har refereret til, og har stået sammen med i sit “vi”. Ved at slå en kile ind mellem dem, skaber medierne en præmis, hvor det er en “politisk beslutning”, og så er der et behov for en begrundelse og ikke en forklaring af, hvad det betyder for befolkningen. Her optræder medierne som en arena. De bruger deres tid på pressemødet til at præsentere end anden aktørs synspunkt, men bliver ikke en aktør og fortolker på den.

Det næste spørgsmål omkring grænselukningen er interessant af flere grunde. Det er interessant, at der er to spørgsmål på én gang, hvilket skyldes de regler, der er blevet lavet til pressemødet. Spørgsmålet er også kritisk, men helt anderledes. Her bliver ikke spurgt til en begrundelse, men i stedet skal hun tage stilling til journalistens påstand, som hun nemmere kan afvise. Det er også interessant, at journalisten bruger markøren “du” om beslutningerne. Det er ikke regeringen, men Mette Frederiksen personligt, der er lederen. Persondyrkelsen blandt politikere er som tidligere nævnt et af de vigtige elementer fra 1980'erne og frem som følge af medialiseringen.

“Et, har du været alt for hård i din nedlukning? Og to, du siger, en masse andre lande nu også har lukket deres grænser, skal det tolkes sådan, så bare fordi de andre gør noget, så skal vi også lave lignende tiltag?” (Bilag 3, s.23, linje 31, EB)

Spørgsmålene fra journalisterne er et klart angreb på krise-diskursen, som Mette Frederiksen har skabt. Journalisten bruger logosdeiksisen ”bare fordi de andre gør noget” til at kritisere den krise-diskurs der er blevet skabt.

Mette Frederiksen har dog ikke tænkt sig at give op på sin krise-diskurs. I sine svar til de kritiske spørgsmål, er det stadig den dominerende diskurs. Det gør hun ved at bruge logosdeiksisen ”fordi... ny sygdom” og

“er vi jo ikke i en situation, hvor vi som regering, og hvor myndighederne i øvrigt, kan tillade sig alene at læne sig op af evidens, fordi vi står med en ny sygdom, som også bevæger sig og udvikler sig på en måde, som myndighederne ikke har kunnet forudse. Altså for ganske få uger siden var, var der jo en række myndigheder, der mente, at smitten måske ikke engang ville komme til Danmark, ej heller, den var særlig farlig(...)hvis vi skal afvente evidensbaseret viden i forhold til corona”(Bilag 3, s. 14, linje 25, Mette Frederiksen)

“hvis vi skal, hvis vi skal vente på at få fuldstændig evidens for at håndtere corona, så er det min klare overbevisning, at vi kommer for sent” (Bilag 3, s. 24 linje 16, Mette Frederiksen)

Krise-diskursen kommer, gennem svarene på de kritiske spørgsmål, til udtryk ved, at hun afviser nødvendigheden for begrundelse eller evidens, som hun kalder det. Situationen er så ny og ekstraordinær, at vi ikke kan tillade os at vente på evidens. Et andet interessant element i det første svar er, at hun adskiller “vi” i regeringen og “myndighederne”. Derefter husker hun nyhedsmedierne og seerne på, at myndighederne før har taget fejl ved at minde om, at de ikke troede smitten ville komme til Danmark. Dette er med til at understøtte ikke blot krise-diskursen, men også hendes rolle som lederen. Det er ikke myndighederne, vi skal stole på, det er Mette Frederiksens overbevisning, og hun står personligt “fuldstændig på mål” for den.

“selvfølgelig en politisk beslutning, og det står jeg fuldstændig på mål for”(Bilag 3, s.24, linje 26, Mette Frederiksen)

Tilstanden i Italien bliver, som på det første pressemøde, stadig brugt som eksempel på, hvor slemt det kan blive. At dette eksempel kommer igen underbygger, at Mette Frederiksen i rigtig høj grad benytter sig af de kommunikative tendenser, der passer på offentlighedsdiskursen til at skabe denne her fællesskabs-diskurs. Det kommer også til udtryk ved, at toposdeiksisen ofte bliver brugt, og at der er et klart ”her” i Danmark, og et ”der” som eksempelvis i Italien.

“Det er jo gruopvækkende, synes jeg som dansker og europæer, at kigge ind i et land, der er så tæt på os, et land som rigtig mange mennesker i Danmark holder utrolig meget af, er i den situation, hvor de er” (Bilag 3, s. 24, linje 4, Mette Frederiksen)

Bortset fra grænserne er det store tema på pressemødet erhvervslivet, og de hjælpepakker som bliver præsenteret. Her vender spørgsmålene tilbage til konkret at handle om, hvordan det kan hjælpe borgerne. Disse spørgsmål går også fint i tråd med medielogikkerne, som pointerer at spørgsmål skal være relevante og interessante for læserne. Her har vi med rigtig mange mennesker at gøre, hvor svar påvirker deres liv.

“Der er mange tusinde enkeltmandsvirksomheder.. Har I nogle planer for at hjælpe dem?” (Bilag 3, s. 15, linje 35, journalist)

17 marts.

Ved det fjerde pressemøde i Statsministeriet er Søren Brostrøm tilbage. Derudover deltager statsministeren, sundhedsministeren, chefen for politiet og Kåre Mølbak, der er direktør for Statens Serum Institut. Ved pressemødet bliver nye restriktioner præsenteret, og det betyder både, at operationer bliver udskudt, og forsamlingsforbuddet sænkes til 10.

Som ved de andre pressemøder indledes det med en tale fra statsminister, Mette Frederiksen. Her giver hun en opdatering på situationerne, introducerer restriktionerne og

som statsminister appellerer til danskerne. Hendes tale fortsætter den dominerende krise-diskurs fra de forrige pressemøder. Coronapandemien bliver præsenteret som en modstander, vi er i krig med, og måden vi slår dem er ved, at vi danskere står sammen med hende som den stærke leder.

Søren Brostrøms tale om restriktionerne i sundhedsvæsenet, og hvad man som borger kan forvente af læger og hospitaler under pandemien er meget forskellig fra Mette Frederiksens. Han er ikke landets leder eller appellerer til danskernes samfundssind. Han taler som en chef for sundhedsvæsenet, der oplyser os om, hvilke konsekvenser det vil have for os. Han fortsætter også Mette Frederiksens krise-diskurs. Det gør han ved at kræve, at folk accepterer uden at kræve en faglig begrundelse. Krisen er så voldsom, at normalen er tilsidesat, og vi ingen forklaringer behøver.

Kåre Mølbak adskiller sig klart fra både Mette Frederiksen og Søren Brostrøm. Han taler uden om krise-diskursen, og anlægger en klar videnskabs-diskurs. For ham handler virussen om matematiske formler og faglighed. Han fremlægger strategien og hvad tanke bag dem er uden, at det handler om menneskeliv eller personer. Det handler om logik og patienter.

Nyhedsmediernes dækning af dette pressemøde har tre overordnede tilgange. Det første er det som har været gennemgående på alle pressemøderne. Journalister der spørger ind til, hvordan restriktioner og ændringer konkret får betydning for danskerne. Den anden handler om at sammenligne de danske restriktioner med dem i udlandet. Da flere lande i Europa har strengere restriktioner end i Danmark, bliver det til spørgsmål om, hvorvidt vi har gjort nok. Her er nyhedsmediernes også i krise-diskurs, hvor det ikke handler om begrundelse for de enkelte restriktioner. Krisen er så stor, at noget må gøres. Den sidste tilgang handler om den danske teststrategi. Her går medierne på baggrund af WHO's kommentarer om, at lande skal "test test test", kritisk til den danske strategi, hvor det kun er folk med symptomer, der bliver testet.

De indledende taler

Mette Frederiksens fortsættelse af krise-diskursen og krigsretorikken kommer til udtryk igennem hele hendes indledende tale. I nedenstående citat kalder hun det for “kampen mod corona”, og ved at bruge ordet ”mod” skaber hun en antagonist i coronapandemien og et fællesskab mellem alle, der er imod den. Når hun bruger persondeiksen “vi” i denne kontekst, henviser hun til regeringen og myndighederne, centreret om hende selv som leder.

Det skaber en forståelse af en handlekraftig leder. Repræsentanter for myndighederne står ved siden af hende på pressemødet, og støtter dermed også op om dette. Hun italesætter også, at budskabet kommer fra “os, der står foran jer”. ”Foran” kan både forstås som, at det er dem vi kan se på skærmen, men det kan også forstås som dem, der står forrest i kampen mod coronapandemien og tager ansvaret. På den måde underbygger hun krise-diskursen med hende som den stærke leder, der står forrest og tager ansvaret på sine skuldre. Sætningen det ”kun kan betegnes med ordet ekstraordinær” er også en utrolig stærk modalitets-deiksis. Der er ingen tvivl.

“Kampen mod corona spidser til, og situationen bliver mere og mere alvorlig. Vi har gjort meget, og vi har gjort det hurtigt. Alle i Danmark er berørt af situationen. En situation, der kun kan betegnes med ordet ekstraordinær. Det er vi meget bevidste om alle os, der står her foran jer.” (Bilag 4, s.1 linje 2, Mette Frederiksen)

For at underbygge styrken i sit budskab, bruger Mette Frederiksen andre faggruppers ethos. Det er deres budskab som befolkningen skal lytte til. Læger og sygeplejersker er autoriteter i landet, og alle danskere ved, hvad det er og kan forholde sig til det. Dermed bliver det mere personligt og genkendeligt, end når forskere og epidemiologer giver anbefalinger. At det skal gøre personligt indtryk, gør hun også klart ved selv at give udtryk for det. Hun bruger persondeiksen “mig”, og gør det dermed klart, at hun er en del af befolkningen og bliver påvirket, når andre opfordrer til at stå sammen.

“Sygeplejersker og læger landet over siger til befolkningen: Tag det nu alvorligt! Bliv hjemme! Hold afstand! I må ikke fortsætte smittekæden. Alle deres, alle jeres opråb, gør et meget, meget stort indtryk på mig. Jeg tror, det gør et stort indtryk på os alle sammen.

For det er de samme social- og sundhedsassistenter, læger og sygeplejersker og andre medarbejdere på sygehusene, der kan komme til, om kort tid, at stå i et mareridt. ”(Bilag 4, s. 2, linje 20, Mette Frederiksen)

Hendes personlige engagement i krisen kommer også til udtryk ved, at hun i sin tale giver råd. Hun bruger igen persondeiksen “mit” om rådet, og taler til “du”. På den måde taler hun igen ind i en fællesskabs-diskurs, hvor vi står sammen, og hun som statsminister giver råd til den enkelte dansker.

“Mit allerbedste råd er, at hvis du er i tvivl – så lad være med at gøre dét, du har planlagt! Hellere være lidt forsigtig end lidt for letsindig” (Bilag 4, s.3, linje 1, Mette Frederiksen)

For Søren Brostrøm kommer krise-diskursen til udtryk på en anden måde. Han bruger i modsætning til Mette Frederiksen ikke persondeiksis til at lave en fællesskabsdiskurs og gøre sig til en af befolkningen. Han taler ikke om sygeplejersker og læger, men om sundhedsvæsenet, og fagligheden. Han bruger toposdeiksen “ude” når han omtaler de forskellige områder og tager dermed også afstand til det. Han taler ikke på vegne af dem, men for sundhedsstyrelsen, som er ansvarlig for sundhedsvæsenet.

“Der er en meget, meget stor ansvarlighed og en meget stor faglighed ude i sundhedsvæsenet, ude i ældreplejen, ude i omsorgen og ude i dem der arbejder med socialt udsatte.” (Bilag 4, s. 11, linje 1, Brostrøm)

Noget andet interessant fra Brostrøms tale er, at når han forklarer konsekvenserne som coronapandemien vil have for den danske befolkning, bruger han persondeiksis “man” 6 gange i træk på bilag s. 10, med vendingen “man skal acceptere”. Det meget upersonlige ”man”, gør distancen fra Brostrøm til befolkningen længere. De omtales ikke som personer og mennesker, men som belastning for sundhedsvæsenet

Kåre Mølbak taler slet ikke til befolkningen i sin tale. Det “vi” han bruger, omhandler forskere og andre eksperter. I stedet for at snakke om ukendt sygdom, og manglende empiri, ser han virussen som noget, der bygger på “matematiske love”. Han taler

dermed også fuldstændig uden om krise-diskursen. Det er en sundhedsfaglig problemstilling, som kan løses ved hjælp af viden.

“Det er sådan med epidemier, at selvom der er meget ukendt ved dem, så er der også noget, vi kender til dem, og det er, at deres forløb følger nogle matematiske love, og der er en stigende kurve og en faldende kurve, og det kan man sætte på en formel.” (s. 11, linje 25, Mølbak)

Det underbygger han ved at sige “Dermed, så bliver det jo ikke let, fordi det bliver stadigvæk en udfordring.” (Bilag 4, s. 12, linje 10, Mølbak). Det er en noget anden risikovurdering end den, som statsministeren har givet. Mette Frederiksens sammenligninger med Italien, mener Mølbak heller ikke er rimelige, men han siger det dog ikke direkte. I stedet giver han udtryk for, at “Danmark har bedre forudsætninger”, og at det bygger på hans “faglige vurdering”.

men det er min faglige vurdering, at vi i Danmark har nogle bedre forudsætninger, end man har andre steder “(Bilag 4, s. 12, linje 12, Mølbak).

Interaktion med journalister

På trods af, at Kåre Mølbak med sin faglighed, afviser krise-diskursen, er nyhedsmedierne fokuserede på om, der bliver gjort nok, og det er især sammenligninger med, hvad landene omkring os gør, der er kilde til deres spørgsmål.

“Men I går jo ikke nødvendigvis lige så langt som nogle andre lande. Som jeg har forstået det, har et land som Frankrig indført et egentligt udgangsforbud, så man ikke, som du siger, må gå en tur i naturen. Hvorfor går I ikke hele vejen. “(Bilag 4, s 17, linje 9, TV2)

Her bliver “I” brugt til at omtale regeringen, som på baggrund af myndighedernes anbefalinger træffer beslutningerne, og det derfor er Mette Frederiksens ansvar som leder, der bliver stillet spørgsmål ved. Og når der bliver spurgt om: “Hvorfor går I ikke hele vejen?”, er det også en antydning af, at der ikke bliver gjort nok.

Også journalisten fra DR vil vide, hvorfor man ikke gør mere, når situationen er så alvorlig. Spørgsmålet er udformet med to præmisser, som tager udgangspunkt i noget, som aktørerne på pressemødet har sagt. Det er “jer alle sammen” som siger situationen er alvorlig, der dermed omtaler både politikere og myndigheder. Den anden præmis er, at Mette Frederiksen tidligere har udtalt, at hun vil være med til at træffe

beslutningerne. Derfor bliver spørgsmålet også rettet direkte til hende, og journalisten siger også hendes navn i spørgsmålet. Der bliver altså talt helt ind i krise-diskursen med hende som leder. Det er hende, der skal sørge for, at der bliver gjort nok.

“storcentre skal være lukket, men der er jo en masse andre butikker, som ikke sælger fødevarer, det kan være byggemarkeder og alt muligt andet. Hvorfor bliver de ikke lukkede. Du siger Mette Frederiksen, du vil gerne tage med ind i rummet, hvor du, beslutningerne træffes. Hvorfor ikke træffe nogle skrappe beslutninger så i det rum, i den her situation, som I alle sammen siger er så alvorlig?”(Bilag 4, s 18, linje 28, DR)

Det her er et afgørende brud på den konsensus omkring den danske strategi, der indtil videre har været. Medierne formidler ikke længere regeringen og myndighedernes beslutning eller ønsker at få uddybet, hvad konsekvenserne vil være for danskerne. Den danske strategi bliver, ved at sammenligne den med andre landes, angrebet for at være for slap. Medierne går nu også ind og bliver aktører ved selv at komme med kritikken. Det er ikke fra udlandet eller fra andre aktører, at kritikken omkring de åbne byggemarkeder kommer. Det er fra medierne på pressemødet.

Det ansvar vil Mette Frederiksen gerne tage på sig. Hun italesætter selv ansvaret og den store betydning det har. “Jeg har aldrig selv arbejdet med så lang en liste af svære overvejelser, nogensinde før i mit liv, og kommer givet aldrig nogensinde til det på, på den måde, vi oplever nu.”(Bilag 4, s. 24, linje 23, Mette Frederiksen). “Jeg” har aldrig, og i “mit” liv, er deksismarkører, der gør det til en personlig beretning for hende. Men den personlige beretning er som leder. Hun slutter derfor af med “som vi oplever nu”, og gør sin egen oplevelse til vores alles. Det understøtter fællesskabs-diskursen.

Journalisten refererer direkte til WHO's udtalelse for at skabe tvivl om regeringen og myndighedernes strategi. Ved at gøre det, underbygger de deres spørgsmål med en kendt autoritet, som myndighederne selv anerkender, og som befolkningen ved er en autoritet. Ved at bruge vendingen “man vælger”, gør journalisten det til en åben sag om, hvem der træffer beslutningen, ved at bruge det ubestemte “man”. Og ordet vælger er ikke noget, der understøtter, at det skulle være en evidensbaseret beslutning, men i stedet et simpelt valg.

“WHO, Verdenssundhedsorganisationen, har jo sagt, at de anbefaler, at man tester, tester, tester. Nu hører vi så, at det er en anden, anden strategi, man vælger i Danmark.”(Bilag 4, s. 26, linje 12, Radio4)

At en så vigtig aktør som WHO's udtalelser kan blive brugt, som et argument for kritik af regeringens strategi, bidrager til at skabe dissensus omkring den danske strategi. WHO's udtalelser gør det nemlig legitimt at forholde sig kritisk og stille spørgsmål til den danske tilgang til testning. Vi er dog stadigvæk ikke i den tredje kategori i ”policy-media modellen”, da det kun er eksternt, der er kritik.

De spørgsmål, der fylder mest fra journalisternes side, handler dog stadig om at opklare, hvad restriktionerne konkret betyder for befolkningen.

“Hvad sker der med de 12 mennesker på en legeplads, som bare nægter at bryde op, selvom I har været forbi fire gange. Hvad er konsekvensen af det?” (Bilag 4, s.27, linje 21, EB)

“Hvad vil I, hvad planlægger I at gøre for de her små virksomheder, som nu har fået lov til at udskyde måske skat og moms, men det er jo kun at udskyde, det er nogle mennesker, der mister rigtig, rigtig meget indtjening i de her dage og uger.” (Bilag 4, s. 20, linje 20, Altinget)

23. marts

Det femte og sidste pressemøde i Statsministeriet, som er inkluderet i min undersøgelse, har deltagelse af Mette Frederiksen, Magnus Heunicke, Søren Brostrøm, Kåre Mølbak, formand for danske regioner, Stephanie Lose og formand for kommunernes landsforening, Jacob Bundgaard.

Pressemødets formål er at forlænge de restriktioner, der allerede er blevet indført. Derfor er der heller ikke, som på de andre pressemøder nye forslag, der skal forklares, og som journalisterne stiller uddybende spørgsmål til. Det er måske med til at åbne op for, at der til dette pressemøde er langt flere kritiske spørgsmål, og spørgsmål der ikke forholder sig til de indledende taler.

Mette Frederiksens indledende tale fortsætter diskursen fra de tidligere pressemøder. Hun er den første, der taler på pressemødet og bruger det til at sætte rammen for resten af pressemødet. Hun bruger persondeiksiser til at skabe et fællesskab for danskerne ved at tale om forskellige “vi”, der skaber en konstrueret fortælling om et samlet land og en samlet befolkning, der står sammen mod coronapandemien. Udover fællesskabet med danskerne er coronakrisen også en personlig fortælling for Mette Frederiksen, der flere gange bruger “jeg”, både i forhold til det menneskelige og det politiske. Hun viser personlig sorg over dødsfald og tager også personligt ansvar for beslutningerne bag restriktionerne. Det skaber denne her statsoverhoved-diskurs, og gør hende til den stærke leder.

Nyhedsmediernes udsendte journalister er igennem pressemøderne blevet mere og mere kritiske, og dette femte pressemøde er også udtryk for denne tendens. Måden, medierne stiller kritiske spørgsmål, er ved at henvise til noget sundhedsmyndighederne tidligere har sagt, WHO har sagt, eller hvordan andre lande reagerer. Medierne bliver derfor en arena for forskellige holdninger eller tilgange. Ved at gøre det på denne her måde, gør man stillingtagen til de her problemstillinger mere simpel. Ved at udfordre regeringen og myndighederne på deres strategi, udfordrer de den konsensus der indtil videre har været.

De indledende taler

Mette Frederiksen starter pressemødet med at tale ind i den her fællesskab-diskurs, hun har skabt ved at rose den danske befolkning for måden, de er kommet igennem starten af krisen.

“Det er lykket i fællesskab, at vi har ændret vores adfærd meget gennemgribende. Vi har forandret den måde, vi er sammen på, vi holder afstand, og vi bliver hjemme.”(Bilag 5, Mette Frederiksen, s. 1, linje 5).

Det fællesskab som Mette Frederiksen italesætter, er samarbejdet mellem hende selv og befolkningen. Takket være restriktionerne og befolkningens evne til at leve op til dem. Det er også det “vi” hun gentager fem gange på en sætning. Hun signalerer derfor igen, at hun er en del af befolkningen, én af danskerne.

At hun er én af befolkningen, og ikke kun en politiker kommer også til udtryk i hendes måde at omtale de corona-relaterede dødsfald, der har været og vil komme.

“Flere familier vil miste deres kære. Det er ulykkeligt.”(Bilag 5, s. 2, linje 8, Mette Frederiksen)

Her er der ikke blot tale om dødsfald, men “familier der vil miste deres kære”. Derved gør hun hvert eneste dødsfald, der vil komme til en personlig tragedie, og hun skaber derved en forklaring på hvorfor restriktionerne er nødvendige.

Det er ikke kun befolkningen og Mette Frederiksen, der står sammen. Også de danske fagforeninger og virksomheder står sammen med regeringen om Danmark. ”herhjemme” er en toposdeiksis, der giver tryghed og skaber sammenhold.

“Herhjemme står vi solidt på den danske model. Danmark har dybt ansvarlige både fagforeninger og virksomheder. Vi har et fantastisk stærkt demokrati.” (Bilag 5, s. 3, linje 8, Mette Frederiksen)

Det er også interessant, at hun bruger tre forskellige persondeiksiser for det samme i denne her sætning. Udover herhjemme siger hun også Danmark og vi. Ved at bruge tre forskellige betegnelser, bringer hun de forskellige ords styrker i spil og kæder dem sammen til, hvad der er hendes store fællesskabs-fortælling. Det er også ord Mette Frederiksen har benyttet igen og igen i løbet af pressemøderne, og som derfor også fremstår meget vigtige.

Krise-diskursen, som Mette Frederiksen benytter på pressemøderne, er underbygget ved en retorik, man normalt kender fra krigs- og terrorsituationer. Denne retorik fortsætter på dette pressemøde og kommer eksempelvis til udtryk ved, at hun siger “Til jer i sundhedsvæsenet, som er vores fronttropper i den her alvorlige tid”(Bilag 5, s. 6, linje 21, Mette Frederiksen). Mette Frederiksen taler her direkte til dem i sundhedsvæsenet, og siger endda “til jer”. Det giver dem en særstatus, som nogle der er ekstra vigtige. Denne særstatus kan sammenlignes med soldater i krig, eller politiet under terrorangreb. Dette styrker hun også ved at kalde dem “vores fronttropper” som en klar reference til

militæret og krig. Derved styrker hun klart denne her krise-diskurs. Der er en voldsom situation i det danske samfund, hvis vores sundhedspersonale er fronttropper.

Mette Frederiksen har flere gange i talen henvist til ordet samfundssind, som en beskrivelse af hvad der skal til for, at vi klarer det. Hun bruger endda logosdeiksisen ”fordi”, som hun ellers ikke har benyttet sig meget af. Her bruger hun lige præcis samfundssind som begrundelse for, at ”hun” tror, håber og forventer, at man kommer ud på den anden side.

”Det er min tro, det er mit håb, og det er min forventning, at vi kommer godt ud af det her på den anden side, fordi vi evner at stå sammen, og fordi at samfundssindet er så stærkt, som det er.”(Bilag 5, s. 6, linje 26, Mette Frederiksen)

Interaktion med journalister

Nyhedsmedierne har ved dette pressemøde ikke lige så mange konkrete restriktioner eller hjælpepakker at spørge ind til. Det kunne godt være grunden til, at der er flere spørgsmål, der stiller sig kritiske overfor den danske strategi. På det følgende spørgsmål, er det sammenligningen med andre lande, der bliver brugt til at forholde sig kritisk. ”Din sundhedsminister har lige sagt, at vi skal gøre alt, hvad vi kan. Og man kan jo egentlig spørge, gør Danmark det? Der er i hvert fald lande, der går videre, end vi gør.” (Bilag 5, s. 14, linje 1, DR)

Ved at bruge persondeiksen ”din sundhedsminister”, giver journalisten et ansvar fra udtalelsen til statsministeren. Da han ”lige” har sagt det, betyder det også, at det bliver aktuelt, og dermed ikke noget, der blev sagt for lang tid siden og har mistet relevansen. Sundhedsministerens ord bliver brugt til at sammenligne med situationen i andre lande, hvor man har strengere restriktioner, og derfor gør mere. Det er en klar modsætning. Gennem Piers Robinsons model om interaktion mellem politikere og nyhedsmedier, kan man pege på, at situationen nærmer sig ”dissensus” plus usikkerhed internt i regeringen.

Mette Frederiksens svar på spørgsmålet, godtager ikke præmissen fra spørgsmålet. ”Vi” har gjort meget, og vil ikke sammenligne med hvad andre lande har gjort eller forholde sig til sundhedsministerens ord. Her betyder den diskursive praksis, som

pressemødet er en del af, at der ikke er en mulighed for, at den pågældende journalist kan stille et opfølgende kritisk spørgsmål, nu hvor Mette Frederiksen ikke svarer på det første.

“Altså vi har gjort ganske meget i Danmark, og vi har gjort det hurtigt(..)jeg afviser ikke, at der kan være behov for yderligere initiativer”(Bilag 5, s. 14, linje 13, Mette Frederiksen)

Derudover gør hun det personligt, ved at sige “jeg afviser ikke”. Hun er helt tydelig omkring, at hun har ansvaret.

At journalisterne på pressemøderne har forstået, at vi befinder os i en alvorlig situation, er ikke til at tage fejl af. Krise-diskursen som Mette Frederiksen har skabt, bliver nu af medierne brugt til at kritisere hende for ikke at gøre nok. Hvor vi i starten så, at regeringen og myndighedernes beslutning ikke blev diskuteret, er der nu åbnet op for, at det kan gøres på andre måder. Den danske strategi for hvem og hvor mange der skal testes, er blevet en større sag siden forrige pressemøde, hvor der for første gang blev spurgt ind til det.

Ved det første kritiske spørgsmål, bliver udgangspunktet for spørgsmålet, at “man kan have en mistanke”. Ved at bruge persondeiksen “man”, er det ikke journalisten, der har en mistanke, men i stedet taler han på den generelle offentligheds vegne. Det giver spørgsmålet mere legitimitet, og skaber et belæg for det. Store dele af Mette Frederiksens krise-diskurs har været bygget op om, at det er så alvorlig en situation, at der skal gøre noget. Sundhedsmyndighederne har været med, men det er politiske beslutninger. Den krise-præmis bliver anfægtet her ved at spørge ind til, om strategien bygger på noget “lægeligt”. Hvad er den faglige begrundelse. Ved at spørge ind til “lægelige” begrundelse går man også imod den statsleder-diskurs, som Mette Frederiksen har etableret.

“man kan jo godt have en mistanke om, at vi sådan skifter lidt kurs på testområdet hele tiden(...)Kan I fortælle, kan I sikre, at den teststrategi, vi har, den bygger på noget lægeligt og ikke på, hvor mange, hvor meget udstyr, vi har til rådighed? (Bilag 5, s. 15, linje 7, journalist)

Spørgsmålene til den danske teststrategi fylder meget på det her pressemøde. “vi skulle testes”, “der er sikkert mange, der spørger”, er spørgsmål, hvor journalisterne bliver en del af befolkningen, og de, der bestemmer, er ikke med. De er i stedet dem, som “ikke lytter”, og dermed ikke lever op til deres ansvar. Hvor alvorlig situationen vi er i er, bliver heller ikke accepteret, men blot refereret til “som vi må forstå, vi er ”.

“altså, først skulle vi ikke testes så meget, nu skal vi testes meget(...)Der er sikkert mange, der spørger, hvordan kan det lade sig gøre, at man ikke lytter, ikke tager imod de her henvendelser, ikke svarer, når vi er i så en akut situation, som vi må forstå, vi er?”(Bilag 5, s.17, linje 28, journalist)

Det er ikke kun politikerne og de politiske beslutninger, der er ude for kritik på pressemødet, også SST og SSI bliver udsat for kritiske spørgsmål. Deres kommentarer fra tidligere pressemøder, bliver brugt som udgangspunkt til at stille spørgsmål ved den efterfølgende strategiændring. Og igen bliver der spurgt ind til sundhedsfagligheden, som er et klart angreb på den krise-diskurs med Mette Frederiksen som leder, da den giver ansvaret til det faglige i stedet for det politiske. At flere nyhedsmedier nu er kritiske omkring den danske teststrategi vidner om, at der er klar dissensus. Medierne benytter sig i høj grad af den logiske deiksus til at påpege det kritiske ved strategien. Nyhedsmedierne er på pressemøderne dog stadig kun aktører og kommer ikke med deres egne holdninger.

“I sidste uge på et lignende pressemøde her, der kunne Statens Seruminstitut sige, at der altså ikke er altså der er styr på den måde, vi tester på i Danmark, at WHO’s anbefalinger ikke gælder Danmark. Lignende budskaber har vi også fået fra Sundhedsstyrelsen i den uge, der er forløbet – nemlig, at antallet af tests i sig selv ikke nødvendigvis er vigtig. Nu har vi så en ny teststrategi. Kan man konkludere nu, at der også sundhedsfagligt er enighed i den nye strategi, som blev offentliggjort i går?”(Bilag 5, s. 20, linje 1, radio 4)

Kåre Mølbak svarer på dette spørgsmål, da det forholder sig til noget som SSI tidligere har sagt. Han modstrider journalistens præmis, om hvad han har sagt ved at bruge den

svage modalitetesdeiksis “nødvendigvis”, som dog heller ikke helt afviser påstanden. Svaret fra Kåre Mølbak er et godt eksempel på, at han stadigvæk bruger videnskabsdiskursen ved, at han giver et svar, der er transparent i forhold til de problemer, de har.

“så er det her et verdensmarked, som er udfordret på mange ting”. “Jeg sagde ikke, at det der nødvendigvis var den kapacitet, der skulle til for at teste ude ude i samfundet, fordi vi vi hører jo om en masse borgere, der har milde symptomer, og som gerne vil testes, og som i den ideelle verden også burde have adgang til til testene. Men som vi allerede har sagt, så er det her et verdensmarked, som er udfordret på mange ting”(Bilag 5, s. 20, linje 15, Kåre M)

Nyhedsmediernes kritik af sundhedsmyndighederne, bliver udgangspunktet for næste spørgsmål. Det bliver ikke klargjort, hvor kritikken kommer fra, er det fra andre sundhedsfaglige eksperter, fra medierne eller fra borgere. Ved at bruge “en del”, kommer det til at lyde, som om der har været meget kritik.

“Der har været en del kritik af sundheds sundhedsmyndighederne i forhold til antal af test og manglende respons på de her tilbud fra blandt andet Sydkorea. Mette Frederiksen har du fuld tiltro til Kåre Mølbak og Søren Brostrøm?”(Bilag 5, s.30, linje 24, journalist)

Journalisten gør spørgsmålet om tillid til et spørgsmål om personer. Det er Mette Frederiksen, der skal have tillid til Kåre Mølbak og Søren Brostrøm. Ved at bruge navnene er det de mennesker, vi ser på pressemøderne og ikke deres fagligheder eller styrelser, vi skal stole på.

Mette Frederiksen som igennem alle pressemøderne har påtaget sig ansvaret for beslutningerne, og har dyrket en statsleder-diskurs. Men ved dette spørgsmål, går hun med på, at det er sundhedsmyndighederne, der er ansvarlige for testindsatsen. Hun gør det dog på en måde, hvor hun ikke svarer på det konkrete spørgsmål. “helt grundlæggende” og “i forbindelse med en epidemi”, er meget generelle påstande, og forholder sig ikke som udgangspunkt til den konkrete sag.

“Altså man kan sige helt grundlæggende er det jo sundhedsmyndighederne, der tilrettelægger den testindsats, der skal være i forbindelse med en epidemi” (Bilag 5, s.30, linje 31, Mette Frederiksen)

Det er ikke kun omkring teststrategien, at der nu bliver efterspurgt faglig begrundelse. Her er det en journalist, der efterspørger lægefaglig perspektiv på skolelukningen. Spørgsmålet bliver stillet til Søren Brostrøm, og ved at sige “du”, bliver det hans lægefaglige perspektiv, der ønskes.

“Hvad er det helt konkret, der skal til, for at du ud fra et lægefagligt perspektiv kan anbefale at åbne skolerne igen?” (Bilag 5, s.18, linje 22, politiken).

Søren Brostrøm kan dog ikke besvare spørgsmålet ud fra de præmisser, som journalisten skaber. Det er “regeringens sundhedsfaglige vurdering” er svaret, og giver ansvaret tilbage til regeringen.

“Så ja, der er regeringens sundhedsfaglige vurdering i den aktuelle situation.” (Bilag 5, s. 19, linje 14, Brostrøm)

Mette Frederiksen er både den første og den sidste der taler på pressemøderne. Hun slutter pressemødet af ved at vende tilbage til den krise-diskurs, hun startede pressemødet med. På trods af spørgsmål om teststrategi og manglende faglighed, er det vigtigt for hende at pointere, at konsekvenserne er store for en hel række af grupper i samfundet. “Konsekvenserne af den her sygdom kommer til at være store for mennesker, for økonomien, for virksomhederne, for lønmodtagerne, men også for vores velfærdssamfund.” (Bilag 5, s. 31, linje 28, Mette Frederiksen)

Konklusion på analyse af pressemøder

Inden jeg går videre med en analyse af forsideartiklerne fra Berlingske og Ekstrabladet, fra dagen efter pressemøderne, vil jeg lave en opsamlede konklusion af pressemøderne. I min problemformulering ønsker jeg at identificere, hvilke diskurser der kan identificeres. Det vil jeg her konkludere på i forhold til pressemøderne.

Der er to overordnede diskurser, der gennem alle fem pressemøder, står meget stærkt. De to diskurser er fællesskabs-diskursen og krise-diskursen, de kommer begge fra statsminister Mette Frederiksen. Hun bruger den indledende tale, som pressemødet starter

med til at sætte diskursen og præmissen for pressemødet. Krise-diskursen er den, der dominerer mest, og det gør den, fordi alle omstændigheder og aktører på pressemøderne er påvirket af den diskurs og italesætter den. Fællesskab-diskursen er i højere grad forbeholdt Mette Frederiksen og hendes måde at iscenesætte sig selv som leder.

Krise-diskursen bliver skabt ved brug af meget stærke modalitetsdeiksis og ved at bruge retorik, som normalt kendetegner lande der er i krig, eller har været udsat for terror. Der bliver igennem de fem pressemøder, som vist i analysen brugt utrolig mange stærke ord for at fortælle, hvor alvorlig og unik situationen er. Nyhedsmediernes ageren på pressemøderne er det som gør krise-diskursen til den dominerende. På de første to pressemøder er der næsten ingen kritiske spørgsmål, og nyhedsmediernes adopterer præmissen om, at situationen er meget alvorlig og helt unik. At der på dette tidspunkt er konsensus om regeringens politik underbygger også påstanden om, at krise-diskursen dominerer. Da det bevæger sig fra konsensus til dissensus, er det om hvorvidt regeringen og myndighederne gør nok, og bruger andre lande som pejlemærke. Derved understøtter medierne med denne kritik krise-diskursen. Der er også flere gange, hvor både Mette Frederiksen, Søren Brostrøm og Kåre Mølbak afviser journalisternes spørgsmål med, at situationen er ny, unik eller simpelthen ikke anerkender præmissen. Det sidste argument jeg vil præsentere for, at krise-diskursen er den dominerende, er måden, som Mette Frederiksen takker medierne for at møde op og videreformidle det vigtige budskab.

Fællesskabs-diskursen er som tidligere nævnt tilknyttet Mette Frederiksen. Hverken Søren Brostrøm eller Kåre Mølbak taler ind i den, og nyhedsmediernes er heller ikke særlig påvirket af den. Det er især Mette Frederiksens brug af persondeiksis, der skaber denne diskurs. Hun bruger ”vi” og ”danskerne” rigtig meget, taler om samfundssind og skaber en fælles antagonist i coronavirussen. Ved at bruge toposdeiksisen ”her” om Danmark gennem de fem pressemøder bliver der skabt et dansk fællesskab, som ikke kun understøttes af antagonist i coronavirussen, men også ved at sammenligne os med eksempelvis Italien.

Nyhedsmediernes rolle på pressemødet udvikler sig igennem de fem pressemøder. På de første to pressemøder er der konsensus og derved bred opbakning til regeringen og

myndighedernes strategi. Det kommer til udtryk ved, at spørgsmålene handler om uddybning af de restriktioner, der bliver påført danskerne, og ikke kritiske spørgsmål til om restriktionerne er rigtige. Nyhedsmediernes stiller spørgsmål, der handler om hvordan befolkningen, som er deres læsere og seere, bliver påvirket, og agerer derfor også som de virksomheder med økonomiske interesser, de også er. Det er især på baggrund af en udtalelse fra WHO, at der opstår dissensus omkring den danske håndtering af pandemien, og i særdeleshed den danske teststrategi. Nyhedsmediernes rolle på pressemødet i forbindelse med den danske teststrategi, er som en arena, hvor de bruger andres udtalelser, der går imod den danske strategi. Mediernes rolle på pressemødet er dog også stærkt begrænset af den diskursive praksis, som der er i omstændighederne omkring pressemødet. I afsnittet omkring mediernes uafhængighed har jeg uddybet, hvordan journalisternes mulighed for at være kritiske er stærkt begrænset. Dette kan være med til at sørge for, at der aldrig opstår en situation, hvor mediernes bliver aktør og fungerer som modstander til regeringen og myndighederne. Derfor er det også interessant at se, hvordan aviserne så dækker pressemøder i deres egne aviser, hvor de ikke er underlagt de samme strenge retningslinjer.

Analyse af forsideartikler fra Berlingske og Ekstra Bladet

12. marts (bilag 6 og 7)

Berlingskes artikel fra d. 12 marts bærer præg af krise-diskursen, der er blevet sat på pressemødet, og at der er en masse information, der bliver videreformidlet til læserne. Det kommer til udtryk ved mængden af citater fra pressemødet, der er med, og ved at der ikke bliver præsenteret yderligere information, end det som bliver præsenteret på pressemødet. En deiksisk analyse af artiklen viser, at den især benytter sig meget af persondeiksen, og at den primært omtaler "regeringen" og "Mette Frederiksen". Overskriften "Regeringen tager historisk skridt: Lukker Danmark ned." bruger netop "regeringen", som dem der er ansvarlige. Krise-diskursen kommer til udtryk ved brug af ordet historisk, som påpeger, at det er en meget sjælden og usædvanlig begivenhed og beslutning. Det er interessant, hvordan artiklen på intet tidspunkt nævner Søren Brostrøm eller sundhedsmyndighedernes rolle, men gennemgående bruger regeringen som her "I et forsøg på at begrænse coronavirussens udbredelse vil regeringen lukke centrale dele af

det danske samfund ned” eller Mette Frederiksen som her “Den dramatiske melding fra regeringen og statsminister Mette Frederiksen (S) kommer efter nogle historiske uger i det danske samfund, hvor den omsiggribende coronavirus har meldt sin ankomst.”

Denne artikel er en klar del af krise-diskursen der blev sat på pressemødet. Der er konsensus omkring regeringens strategi, og medierne bliver derfor en ”kanal” for magthaverne, som ellers mest er kendetegnet for perioden 1920-1959 jf. tabellen omkring udviklingen af de nordiske medier. Derudover er der i artiklen også et meget entydigt fokus på personen Mette Frederiksen, hvilket kendetegner en nyere periode i nyhedsmedierne, hvor der er meget stort fokus på netop personer og menneskerne i politik.

Hos Ekstra Bladet gælder det også, at krise-diskursen dominerer deres artikel fra d. 12 marts. Overskriften: “Nu er det alvor: Det offentlige Danmark lukker ned i kampen mod Corona” adskiller sig fra Berlingskes ved at bruge personedeiksen “Danmark” i stedet for “regeringen”. Det skaber en anden fortælling, hvor det ikke i lige så høj grad er en politisk beslutning, men i stedet er det situationens alvor, der har lukket Danmark. En anden modsætning fra Berlingskes artikel er, at Ekstra Bladet fremhæver Søren Brostrøm og sundhedsmyndighederne som begrundelse for nedlukningen, hvilket underbygger den ikke-politiske vinkling. Ekstra Bladet gør i højere grad brug af underoverskrifter til at fremhæve centrale temaer fra deres artikel. Det kommer eksempelvis til udtryk i “Negativ rekord i Danmark”, der omhandler mængden af positive test. Denne information stammer også fra pressemødet, og det adskiller sig derfor ikke fra den generelle vinkel, det bliver blot tydeliggjort.

14. marts (Bilag 8 og 9)

Berlingskes artikel fra 14 marts, forholder sig til pressemødets store emne; Lukningen af de danske grænser. “Nu lukker Danmark alle grænser til lands, til vands og i luften” er overskriften på artiklen. Der bruger man stedsdeiksisen til at synliggøre, hvor voldsom en lukning der er tale om. Det er både til lands, til vands og i luften. Det taler ind i den krise-diskurs, som havde hegemoni på pressemødet. Et andet aspekt, hvor at Berlingskes artikel ligner pressemødet er ved, at der er utrolig stor fokus på at informere læserne om, hvad restriktionerne betyder for dem. Artiklen fra Berlingske er meget

informationstung, og der er eksempelvis en grafik over, hvordan udenrigsministeriets anbefalinger fungerer, og hvilke lande der har særlige anbefalinger. Artiklen har ikke samme fokus på regeringen og Mette Frederiksen, som de havde i deres første artikel, der kun bliver præsenteret som ansvarlige for lukningen, når deres citater bliver brugt.

Ekstra Bladets primære fokus er også lukningen af grænsen. Overskriften er “Nu går bommen ned”, som er en meget fysisk og malerisk beskrivelse af, at grænserne lukker. Ekstra Bladet bringer også informationen om, hvad det kommer til at betyde, men slet ikke i samme grad som Berlingske. Derimod faciliterer de en kritik af grænselukningen fra borgmesteren i den tyske grænseby Flensborg. Her gør Ekstra Bladet sig til en arena for forskellige politiske aktører, der får lov til at præsentere deres holdning om det aktuelle politiske emne, og derved skaber de en konflikt, og en kritik af lukningen. Ved at vælge at bringe en politisk aktør, understøtter man den offentlige diskurs, som nyhedsmediernes repræsenterer. Hvis det i stedet var kritik, fra en fagperson med fokus på effekten af tiltaget, kunne diskursen være anderledes. Ekstra Bladet har også fundet plads til en historie om, at Mette Frederiksen selv er testet negativ for corona. Det understreger udviklingen i medialiseringen, hvor personer i politik fylder rigtig meget. Persondeiksisen ved at kalde hende “Mette F”, gør det også mere personligt, end hvis der havde stået “statsministeren”.

Det er stadig krise-diskursen, der styrer mediernes ageren på det andet pressemøde. Der er stadig grundlæggende konsensus om den danske håndtering. Derfor kommer medierne endnu engang til at virke som en kanal for regeringens kommunikation. Ekstra Bladet har dog en kritik af lukningen af grænsen. Den kommer fra en borgmester i Flensborg, og derfor bliver Ekstra Bladet en arena, hvor der bliver skabt uenighed om regeringens beslutninger.

16. marts (Bilag 10 og 11)

I Berlingskes artikel fra d. 16. marts er der sket en klar udvikling fra de første to artikler. Krise-diskursen bliver brugt, da artiklens centrale historie er at Sundhedsstyrelsen ikke anbefalede de restriktioner, der blev indført. Overskriften “Sundhedsstyrelsen afviste at blåstemple regeringens vidtgående hastelov mod coronavirus”, indikerer nærmest,

at der er en konflikt ved at bruge betegnelsen “afviste”. Yderligere er der sidst i artiklen også et afsnit om Søren Brostrøms udtalelse, hvor han siger, at der ikke er nogen faglig begrundelse for lukningen af de danske grænser, og dermed bidrager han til vinklen om en regering, der handler uden fagligt belæg. Det er interessant, at den faglige kritik ikke kommer i interviews lavet af Berlingske, men fra dokumenter og udtalelser til et pressemøde. Netop brugen af persondeiksis “regering”, som går løbende igen, gør det tydeligt, hvem den ene del af konflikten er, og så bliver de forskellige kritikere sat i modsætning til dem. Udover den faglige kritik, bliver der i artiklen gjort plads til, at både opposition og støttepartier kan kritisere regeringens håndtering. Berlingske opererer dog også efter medielogikkerne, det kommer til udtryk ved, at regeringen også udtaler sig om kritikken. Sundhedsminister Magnus Heunicke bliver forholdt kritikken, og får dermed mulighed for at svare igen.

Nyhedsmedierne skaber uenighed mellem to af de autoriteter, som Danmarks håndtering af coronapandemien er bygget op om. Ifølge Piers Robinsons model, er det netop, når der opstår både dissensus, samt usikkerhed internt omkring håndteringen, at medierne udvikler sig fra at være en arena og til at være en aktør, der vælger side. I denne artikel går Berlingske ikke ind og giver deres egen holdning til kende, men uenigheden er grundlaget for artiklen, og bliver understøttet af de andre kilder i artiklen der også kritiserer regeringens beslutning. Fordi Berlingske ikke selv konkluderer, men i stedet lader deres kilder udtale sig, og regeringen forsvare sine beslutninger, forbliver de i rollen som arena, og bliver ikke en aktør eller instruktør.

Ekstra Bladets artikel udfordrer på ingen måde det hegemoni, som krise-diskursen har skabt eller den konsensus der er. I stedet handler artiklen om, at regeringen og i særdeleshed Mette Frederiksen har lavet hjælpepakker, der skal hjælpe erhvervslivet. Overskriften er “Sådan vil hun sikre dit job”, og persondeiksen “hun” er tydeligt ment som Mette Frederiksen. Ved at bruge “dit” gør Ekstra Bladet historien mere relevant for læseren, da det er rettet mod denne. Men man skaber samtidig en sammenhæng mellem Mette Frederiksen, der bygger den statsautoritære figur, som hun også selv har skabt med sin diskurs på pressemøderne. En andet sprogvalg, der underbygger fortællingen om Mette Frederiksen som den store hjælper, er, at virksomhedernes problemer bliver

beskrevet som “åndenød”. Hjælpen må altså forstås som værende livsnødvendig. Der er dog også blevet plads til kritik af regeringen i Ekstra Bladets artikel. Det er ikke en reel kritik af nogen bestemt, men der er historier fra folk, som ikke kan bruge hjælpepakkerne, og som efterspørger noget andet, og de er støttet af politikere, der også efterspørger mere hjælp.

“Mette Frederiksens løn- kompensation gør ikke nok for små virksomheder og selvstændige, der fra mandag kan se frem til store fald i indtjeningen. Det mener både Venstre og Enhedslisten.”

Kritikken kommer fra dem, der ikke får hjælp, og fra de andre partier.

18. marts (Bilag 12 og 13)

Berlingske fastholder det kritiske fokus på regeringens håndtering af corona-virussen. Det er dog ikke længere uenigheder om begrundelsen for nedlukningen, der er i fokus, men i stedet den danske teststrategi. Netop teststrategien var et stort emne på pressemødet fra dagen før, og artiklen tager også udgangspunkt i både WHO's udtalelser, der blev brugt af journalisterne, samt regering og myndighedernes svar. Overskriften i Berlingskes artikel er “WHO bønfaller om fortsat test - men Danmark ændrede kurs”. At WHO bønfaller om test, er en reference til det førnævnte pressemøde, hvor WHO beder alle lande i verden om at teste bredt. Ordet bønfaller er en voldsom betegnelse, der indikerer, at det er meget alvorligt. Brugen af personedeiksisen “Danmark” i overskriften en lidt svag indikation på, hvem der styrer strategien. Der kunne have stået regeringen eller myndighederne, som ville have indikeret, hvem der havde ansvaret, men i overskriften bliver det ansvar ikke givet til nogen specifikt. Kritikken bygger som sagt på et pressemøde fra WHO, og det er derfor generaldirektør i WHO, Tedros Adhanom Ghebreyesus, der står som hovedkilde bag den kritik, som Berlingske anfører. Kritikken bliver efterfølgende bakket op af danske fagpersoner, der støtter WHO. Ligesom på pressemødet bliver tilgangen i andre lande end Danmark, brugt til at sammenligne indsatsen med. I denne artikel er det Sydkoreas succesfulde teststrategi, der bliver fremhævet, som en modsætning til den retning som Danmark har valgt. Selvom overskriften ikke indikerer dette, er det i brødteksten sundhedsmyndighederne, der bliver gjort ansvarlige for den danske strategi. Der er ikke blevet interviewet nogen fra regeringen eller sundhedsmyndighederne til artiklen, i stedet for bliver Kåre Mølbaks udtalelser fra pressemødet

brugt. De udtalelser forholder sig ikke 1:1 til kritikken i artiklen, og derfor fremstår artiklen også ret ensidig.

I artiklen kommer det til udtryk, at Berlingske er blevet en aktør og ikke kun en arena som i de forrige artikler. Det kommer til udtryk ved, at der bliver brugt en langt voldsommere linje i kritikken, ved eksempelvis overskriften ”bønfalder”. Derudover bliver der sammenlignet med Sydkorea, hvis situation får den danske strategi til at se dårlig ud. Både WHO og sammenligningen med Sydkorea er kilder, der ikke direkte forholder sig til Danmark og den danske strategi. Det er Berlingske, der som ”instruktør og fortolker”, bruger dem til at kritisere regeringen.

Ekstra Bladets artikel adskiller sig meget fra Berlingskes. Her er der stadig konsensus om den danske håndtering, og der er intet fokus på den danske teststrategi. I stedet er overskriften ”Mette kalder sidste omgang”, som omhandler Mette Frederiksen der lukker barer, frisører og en række andre butikker. I forrige artikel af Ekstra Bladet var det ”hun”, nu er det ”Mette Frederiksen”, så fokus på personen fortsætter. Det er hende, der via den persondeiksis, er ansvarlig for beslutningerne, og på den måde taler det ind i den statslederdiskurs, som Mette Frederiksen har skabt på pressemøderne. Udover at bruge Mette Frederiksen, bliver ”regeringen” nævnt som dem der ”tvangslukker” de forskellige butikker. Men det står ikke så stærkt, da Mette bliver nævnt i overskriften. Udover statsleder-diskursen fortsætter Ekstra Bladet også den krigsretorik og krise-diskurs, som har hegemoni på pressemødet. De beskriver nemlig coronavirusen som ”Kampen mod den standhaftige coronavirus går nemlig ind i en ny fase”. At beskrive det som ”kampen”, taler præcis ind i den retorik, som Mette Frederiksen har brugt, og underbygger krise-diskursen. Ekstra Bladets artikel indeholder også en informationsboks, der fint står i tråd med de mange spørgsmål om detaljerne, der er på pressemøderne.

24. marts (Bilag 14 og 15)

Berlingske har også i denne artikel fokus på at kritisere Danmarks strategi. Her er det dog ikke den aktuelle situation, der er fokus på, men i stedet kigger man tilbage på den 23. januar, og hvordan Danmark har ageret på coronapandemien siden. Overskriften på artiklen er ”WHO advarede og advarede, mens Danmark manede til ro”, og ligesom i

den forrige artikel benytter man sig af WHO's etos til at kritisere "Danmark". Persondeiksisen "Danmark" i overskriften indikerer, at det både er politikerne og myndighederne, der har ansvaret, men i artiklen er det kun myndighederne der er udsat for kritik. I modsætning til den forrige artikel fra Berlingske, er der ikke danske eksperter, der støtter op om kritikken. Det er WHO's tidligere udtalelser, der bliver brugt som den grundlæggende kritik. Her eksempelvis fra januar "WHO advarede allerede da om, at det var forventet, at smitten ville blive eksporteret til andre lande". Toposdeiksisen "allerede", indikerer at WHO i rigtig god tide advarede, og det får Danmark og de danske myndigheder til at fremstå langsomme i deres tilgang. Berlingske benytter i denne artikel, udover WHO, deres egne artikler om coronapandemien til at gøre opmærksom på, hvor langsomme myndighederne har været til at reagere. Her er det hvor meget det fyldte i en avis, der viser alvoren "En anden artikel i Berlingske handlede også om corona, og denne gang var historien rykket frem til side seks og syv og fyldte et helt opslag". Der bliver lagt vægt på, at historien var rykket frem til side seks og syv og fyldte et helt afsnit som styrkemarkører på, hvor meget sagen fyldte på det tidspunkt, og på hvor opmærksomme Berlingske selv var. De gør sig selv til aktører i sagen, og det taler for, at medierne, som nævnt i medialiseringen, har udviklet sig til at være aktører, og individuelle institutioner. De langsomme og ansvarlige i artiklen er sundhedsstyrelsen, og de bliver fremhævet flere gange. Én af gangene ved at nævne deres adresse "Men på Islands Brygge 67 i København, hvor Sundhedsstyrelsen holder til, var der fortsat ro, når virussen skulle kommunikeres til danskerne". Det skaber den effekt, at man viser hvor langt væk fra Wuhan og virussen, de befinder sig, og det underbygger narrativet om dem som inkompetente. De bringer også et citat fra Søren Brostrøm "Således lød det fra direktør for styrelsen Søren Brostrøm til Berlingske 28. januar: »Vi vurderer fortsat, at der er meget lille sandsynlighed for, at ny coronavirus spredes i Danmark.«". Citatet udstiller, at vurderingen på dette tidspunkt var forkert, og går dermed ind i underbygningen af sundhedsstyrelsen som inkompetent.

Ekstra Bladet har brudt konsensus i deres artikel. Her er det den danske teststrategi, som Berlingske berørte i forrige artikel, der er hovedfokus. Overskriften i Ekstra Bladets artikel er "ZIGZAGKURS OM CORONATEST", og henviser til den skiftende strategi, samt myndighedernes forskellige forklaringer. I Ekstra Bladets artikel er WHO's

anbefalinger også nævnt, men de fylder slet ikke lige så meget som de gør det i Berlingskes. I stedet er fokus på modsætningerne i den danske strategi, og de danske myndigheders udmeldinger. Selvom kritikken i artiklen primært er rettet mod myndighederne, bliver der brugt "vi" om ansvaret. "Først testede vi alle med symptomer – så testede vi kun de mest syge." Her er "vi" Danmark, og det bliver derfor i lige så høj grad politikerne som myndighederne, der har ansvaret. At både Berlingske og Ekstra Bladet skriver kritiske artikler, gør at den dissensus som allerede startede med Berlingskes artikel er blevet stærkere. I Ekstra Bladets artikel kan man se konsekvenserne af dette, ved at de kan skrive "Sundhedsministeren: Undskyld". Nå Sundhedsministeren, som åbenlyst er en del af regeringen, undskylder for håndteringen, er vi på det punkt, hvor der er "dissensus plus usikkerhed" blandt regeringen. Ekstra Bladet er en aktør i denne artikel. Overskriften er ikke et citat, men Ekstra Bladets egen konstatering. At Ekstra Bladet i mindre grad end Berlingske, bruger eksperter såsom WHO, og i stedet bygger historien på, hvad de vurderer er en zigzagkurs, gør at de ikke er en arena. Det er Ekstra Bladet der kritiserer, ikke andre aktører.

Konklusion på analyse af artikler

Krise-diskursen fra pressemøderne påvirker artiklerne og har også her hegemoni. Ligesom på pressemøderne er der især de to artikler konsensus om den danske håndtering og fokus på det alvorlige i situationen, og hvis primære indhold er regeringen og myndighedernes citater fra pressemødet. Som følge af den konsensus der er, bliver nyhedsmediernes derfor reduceret til en kanal, der skal informere befolkningen om de livsforandrende begivenheder og konsekvenser coronarestriktionerne medfører. Nyhedsmediernes fokuserer meget på personerne på pressemøderne, og personedeiksiserne giver det indtryk, at Mette Frederiksen og Søren Brostrøm, nærmest egenhændigt, er ansvarlige for den danske håndtering af pandemien. Her er især Ekstra Bladet der i deres artikler fokuserer meget på personerne.

Fællesskabs-diskursen som fyldte meget, for især Mette Frederiksen, på pressemødet, bliver ikke brugt særlig meget i artiklerne. Der er et stort fokus på Danmark og toposdeiksen "vi" bliver brugt løbende om danskerne, men det er det eneste element af fællesskabs-diskursen, der går igen i artiklerne.

Det er i første omgang den danske grænselukning, der bryder konsensus. Både Ekstra Bladet og Berlingske skriver artikler om emnet, der også blev taget op på det tredje pressemøde. Det er Søren Brostrøms udtalelser om, at der ikke er faglig belæg for lukningen på et andet pressemøde, der er grundlaget for historien. Medierne bliver her til en arena, hvor de præsenterer forskellige synspunkter for læseren. På trods af, at historien viser uenighed mellem regeringen og myndighederne, udvikler historien sig ikke som tabellen om media-policy makers relationen beskriver. Det kan skyldes, at krise-diskursens dominans, der påvirker nyhedsmedierne til ikke at angribe uenigheden blandt dem der håndterer regeringen. Krise-diskursen påvirker denne sag ved, at Mette Frederiksen kan begrunde nedlukningen med, at man ikke tager nogen chancer, og derfor lukker grænserne på trods af, at der ikke er opbakning fra sundhedsmyndighederne.

Det kan forklare, hvorfor kritikken af den danske teststrategi ikke afholder nyhedsmedierne fra at tage stilling og kritisere den danske håndtering af pandemien. Ved dækningen af teststrategien er konsekvenserne, at pandemien spredes yderligere, fordi der ikke bliver gjort nok. I krise-diskursen, står vi en alvorlig situation, hvor alt skal gøres for at stoppe katastrofen. Mediernes dækning af krise-diskursen bygger på udtalelser fra WHO, men i modsætning til Søren Brostrøms udtalelser om grænselukningen, er de ikke specifikt om den danske situation.

I modsætning til på pressemødet, er artiklerne ikke påvirket af den diskursive praksis som restriktionerne på pressemødet har. I forhold til interaktionen på pressemødet, giver de friere rammer en anden mulighed for nyhedsmedierne. I artiklerne underbygger de deres kritik med en række kilder, der har fagligt belæg. Nyhedsmedierne har større indflydelse ved, at de kan selv bestemme hvilke kilder de bruger, og hvilke af deres svar de tager med. Hvis politikerne eller sundhedsmyndighederne bliver spurgt, kan de fravælge dele af udtalelserne, eller frame dem i en overskrift. Dette ser man eksempelvis med Ekstra Bladets overskrift ”Sundhedsministeren: Undskyld”, eller Berlingske, der udvælger citater fra pressemødet.

Konklusion af analyse i forhold til litteraturreview

I litteraturreviewet har jeg redegjort for forskellige forskningsartikler, der tager udgangspunkt i kommunikationen vedrørende sundhedskriser. I en artikel (Liu, Brooke Fisher ; Kim, Sora Public Relations Review, 2011, Vol.37(3), pp.233-244) fra 2011 omhandlende H1N1, opstiller man forskellige frames som organisationer bruger i deres krisekommunikation.

Der er fire overordnede frames og under hver af dem, er der en række frames der normalt passer til den specifikke situation. Da coronapandemien er en sundhedskrise, vil det være logisk hvis de frames, der er tilknyttet den, ville være de mest fremtrædende i min analyse af regeringen og myndighedernes kommunikation. Det er dog i højere grad frames fra "disaster frame options", som der bliver brugt i regeringens kommunikation vedrørende coronapandemien. Mette Frederiksen er meget opmærksom på de menneskelige konsekvenser for specifikke grupper i samfundet, og derved bruger hun det, der bliver kaldt "human interest". Det er blandt andet ældre, pædagoger og sundhedspersonalet, der bliver udvalgt. Hun roser danskerne for at efterleve restriktionerne og udviser dermed "leadership". Men det er især "severity" og "special event", der gør, at det er "disaster frame option", der er den primære frame. Det, der kendetegner dem, er i høj grad det samme, som gør jeg gældende for krise-diskursen, jeg har analyseret mig frem til har hegemoni. "Health crisis frames" er i højere grad kendetegnet ved at kommunikere mere sundhedsfagligt, og i den diskurs jeg har kaldt for videnskabs-diskursen.

I flere af de andre forskningsartikler retter sundhedspersonalet en kritik af nyhedsmedierne måde at dække sundhedskriser på. Kritikken går især på, at medierne er upålidelige og i for høj grad fokuserer på konflikter og kontroversielle historier. Der bliver også efterspurgt, at myndighederne kommunikerer mere og skal være bedre til at informere om sundhedskriser. Min analyse undersøger ikke sundhedspersonalets tilfredshed med medierne eller myndighedernes kommunikation, og jeg kan derfor ikke sammenligne min analyse direkte. På de pressemøder jeg har analyseret er både Søren Brostrøm og Kåre Mølbak til stede, og særligt Søren Brostrøm er en del af sundhedssektoren. Flere gange på pressemødet afviser Søren Brostrøm og Kåre Mølbak journalisternes præmis for et spørgsmål, og de giver udtryk for en manglende forståelse for, hvorfor

journalisterne stiller netop de spørgsmål. Det kommer til udtryk, da Søren Brostrøm på det første pressemøde afviser at tage stilling til, om man har handlet for sent og i samme øjeblik roser den danske håndtering. For Kåre Mølbak er det i forbindelse med kritikken af teststrategien, hvor han ikke kan genkende nyhedsmediernes udlægning af, hvad han selv tidligere har udtalt. Ligesom i forskningsartiklen er der en manglende forståelse for mediernes tilgang.

Den sidst forskningsartikel, jeg vil tage op i min diskussion, er den, der omhandler ansvarlig ledelse i forbindelse med en sundhedskrise. Det er sundhedskrisen fra 2003 vedrørende SARS i Hong Kong, der er omdrejningspunktet for artiklen. Der bliver opstillet en række kriterier for god ledelse, og jeg vil diskutere, hvordan Danmarks håndtering måler sig imod de kriterier.

- At have en klar og tydelig repræsentant der kommunikerer, så medier og befolkningen ved hvem der har ansvaret.
- At undgå konflikter med nyhedsmediernes.
- Vise stærkt lederskab, ved tidligt og ofte under pandemien at optræde offentligt.
- At vise man er meget optaget af befolkningens tilstand.
- At kommunikationen mellem de forskellige ansvarsgrupper fungerer og at de ikke modsiger hinanden.

Med pressemødet som det kommunikative værktøj, sørger regeringen og myndighederne for, at der gennem starten på coronapandemien er klarhed om, hvem der er ansvarlig for den danske håndtering. Mette Frederiksen står i midten og ved sin side har hun med få undtagelser direktør for sundhedsstyrelsen Søren Brostrøm. De repræsenterer den politiske og den faglige magt, og er begge blevet ansigter på Danmarks forsvar mod pandemien. På trods af kritiske spørgsmål og historier afholder både regeringen og myndighederne sig fra at kritisere nyhedsmediernes. Man kan diskutere i hvor stort et omfang, de svarer klart og tydeligt på journalisternes spørgsmål, men der er ingen åbne angreb på nyhedsmediernes intentioner eller vinkler. Dermed opstår der heller ikke en konflikt mellem de to parter. Med fem pressemøder i statsministeriet inden for 12 dage, må man konkludere, at statsministeren og sundhedsmyndighederne er meget aktive i at

vise, at de står i spidsen og påtager sig ansvaret. Mette Frederiksen er igennem alle de fem pressemøder, jeg har analyseret meget opmærksom på at vise empati med den danske befolkning. Fællesskabs-diskursen, som bliver brugt meget, gør også Mette Frederiksen til en del af befolkningen, og tydeliggør hendes forståelse for den alvorlige situation Danmarks befolkning står i. Generelt er der god overensstemmelse mellem de politiske aktører og myndighederne, men eksempelvis de kritiske spørgsmål til lukningen af den danske grænse bygger på, at Søren Brostrøm udtaler, at det ikke er hans anbefaling, og at der ikke er fagligt belæg for det.

I forhold til de tre diskurser, som jeg i mit litteraturreview præsenterede, er det bemærkelsesværdigt, at man ikke kan tilknytte diskurserne til de forskellige parter. Offentlighedsdiskursen er den klart mest synlige, og især Mette Frederiksen bruger ofte den tilgang og det samfundssyn, der er tilknyttet den diskurs, også medierne bruger. Videnskabs-diskursen er ikke særlig udbredt, og det er kun Kåre Mølbak og til dels Søren Brostrøm, der i deres kommunikation bruger den diskurs.

Diskussion

I dette afsnit vil jeg med udgangspunkt i min analyse diskutere pointerne i forhold til den kritiske diskursanalysemodel. På baggrund af mine pointer vil jeg argumentere for, at krise-diskursen og den diskursive praksis påvirker mediernes uafhængighed. Yderligere ønsker jeg at diskutere, hvordan mediernes rolle som den fjerde statsmagt bliver påvirket af dette.

Den diskursive praksis' betydning på mediernes uafhængighed

Et af aspekterne, som er interessant, er nyhedsmediernes uafhængighed. Spørgsmålet om mediernes selvstændighed, og hvordan det kommer til udtryk på pressemødet.

Mette Frederiksen siger på et tidspunkt, at nu er det TV2 der starter, fordi det var DR sidst. Her italesætter hun den konkurrence, der er imellem medierne. Der bliver på pressemødet heller ikke fulgt op på spørgsmål stillet af andre journalister. Når en journalist har brugt sine to spørgsmål, går turen videre, og den næste journalists spørgsmål har ofte et helt andet udgangspunkt. Medierne agerer som individuelle virksomheder, og samarbejder ikke for at presse magthaverne.

Disse udtalelser og handlinger er det, som man i Faircloughs kritiske diskurs-dimensioner, kalder for tekst. Det er indholdet på det pressemøde, som jeg har analyseret. For at tydeliggøre indflydelsen og betydningen af indholdet på pressemødet, vil jeg nu argumentere for, hvordan det er en del af den diskursive praksis, som er en del af diskurs-dimensionerne.

Den diskursive praksis er de omstændigheder, der er med til at påvirke teksten, og som teksten påvirker. Pressemøderne er en del af den diskursive praksis, og der er en del normer og regler, der påvirker både journalisterne, politikerne og myndighederne. Pressemødet er indkaldt af regeringen og statsministeren. Det er dem, der har bestemt tidspunktet, hvilke personer der stiller op, og at det foregår i statsministeriet. Nyhedsmedierne er ikke i en position, hvor de kan forhandle om forholdene eller stille krav. De kunne selvfølgelig lade være med at dække pressemødet, men det ville være en ekstrem tilgang, som heller ikke ville være i deres interesse. Alene det at omtale nyhedsmedierne som "dem" i denne kontekst er forkert. De er, som jeg har argumenteret for i afsnittet om medialisering og medielogikker, også virksomheder med kommercielle interesser. Så hvis eksempelvis DR besluttede sig for at boykotte et pressemøde, ville TV2 få langt flere seere, og det ville gavne deres forretning.

Denne magt til at bestemme betingelserne for et pressemøde betyder, at der er en række omstændigheder, der begrænser mediernes mulighed for at eksempelvis at kunne stille kritiske spørgsmål på en faglig baggrund. De indledende taler på pressemødet danner ramme om præsentationer af nye restriktioner. Hvis denne information på forhånd var givet til medierne, kunne de have fået andre fageksperter til at vurdere dem og givet dem muligheden for at være kritiske på en faglig baggrund. I stedet må de vente med at få informationen til pressemødet er i gang, og de har derfor ikke tid til at forberede et journalistisk stykke arbejde, inden de skal stille spørgsmål. Hvert nyhedsmedie må også kun have én journalist til pressemødet, og det betyder, at det for de fleste mediers vedkommende er de politiske journalister, der stiller spørgsmål.

De tidligere nævnte to spørgsmål pr. nyhedsmedie gør det også svært for journalisterne at stille opfølgende spørgsmål på pressemødet. Ved ikke at kunne stille opfølgende spørgsmål, er det nemmere for politikerne og myndighederne at svare udenom, eller give information, der åbner op for nye spørgsmål, som de så ikke kan stilles. Mette Frederiksen begrundet denne begrænsning med, at alle skal kunne nå at stille spørgsmål, og der italesætter hun konkurrenceelementet mellem medierne igen. Medierne er virksomheder, der er i konkurrence med hinanden, og de vil ikke opgive deres egne muligheder for at stille spørgsmål eller bruge deres spørgsmål på at fortsætte en anden journalists dagsorden. Det er de dynamikker, der er i nyhedsmedie-branchen og som medialiseringen og medielogikkerne beskriver, der er med til at skabe den diskursive praksis på dette pressemøde.

Mediologikkerne og medialiseringen er det som Fairclough ville kalde den sociale praksis. For hvor den diskursive praksis er de konkrete omstændigheder, der kan analyseres på, i mit tilfælde pressemødet, som er teksten i modellen. Men udviklingen for nyhedsmedierne, og de mediologikker de arbejder efter, er mere forankret i samfundet og bliver derfor den sociale praksis. Nyhedsmediernes udvikling og de strukturer, der gør sig gældende for dem, har en stor betydning for, hvorfor pressemødet forløber, som det gør, og hvorfor journalisterne agerer som de gør. Når medierne på pressemøderne agerer som konkurrenter, er meget personfokuseret og bruger andre aktørers påstande til at skabe konflikter, bliver de aktører der passer ind i ”medier som medieinstitutioner”-perioden, som jeg har beskrevet i mit afsnit om medialiseringen. Hvis medierne i stedet havde været påvirket af de rammer, som andre tidsperioder dannede, ville pressemøderne se helt anderledes ud. Hvis vi forestiller os en situation med DR, der har monopol eller aviser, der er præget af at være knyttet til partier, så kan man argumentere for, at man ikke havde de samme spørgsmål eller den samme udvikling på pressemøderne, som startede med en konsensus styret af krise-diskursen.

Krise-diskursens indflydelse på medierne

I min analyse har jeg argumenteret for, at det er krise-diskursen, der har hegemoni. Med coronapandemien som grundlag, blev der skabt en fortælling om hele Danmark og alle danskerne i en fælles kamp mod coronavirussen. Regeringens beslutninger blev

begrundet med, at de var nødvendige på grund af den unikke og alvorlige situation. Sundhedskrisen, som diskursiv praksis, og billederne fra Italien, som statsministeren også italesætter, underbygger fortællingen om krisen. Krise-diskursen fungerer kun, fordi vi som samfund i fællesskab anderkender, hvor alvorlig situationen er. Den er social konstrueret. Nyhedsmediernes står som resten af verden i en helt ny situation. Ofte når journalister interviewer politikere, ved de på forhånd, hvad svaret på deres spørgsmål er. De stiller spørgsmål på vegne af seeren eller læseren. Men på pressemøderne omkring Danmarks nedlukning, var journalisternes spørgsmål i lige så høj grad relevante for dem selv.

Krise-diskursen medførte, at nyhedsmediernes dækning, og dermed den offentlige samtale, handlede om hvorvidt der blev gjort nok, og ikke om det man gjorde var rigtigt, eller om der var negative konsekvenser ved det. Dette kommer til udtryk ved, at dækningen af den danske grænselukning, ikke bliver til en historie, da konsekvenserne af den lukkede grænse, aldrig kan være en større chance for udbredt smitte eller en forværring af pandemien.

Hvis det eneste parameter, som regeringen og myndighedernes håndtering af pandemien og medfølgende restriktioner bliver bedømt på, er, hvorvidt det taler ind i krise-diskursen og gør alt for at redde danskerne fra katastrofen, risikerer vigtige historier med stor demokratisk betydning at blive glemt og ikke få den dækning de fortjener. På pressemøderne er de eneste spørgsmål om konsekvenserne af restriktionerne og nedlukningen forbeholdt de økonomiske aspekter. Konsekvenser som er ubetydelige i forhold til skaden, som pandemien kan forvolde i krise-pandemiens præmis. Hverken i artiklerne eller på pressemødet bliver der skrevet eller spurgt til de menneskelige problemstillinger, det medfører for eksempelvis for psykisk sårbare eller de demokratiske problemer ved pandemiloven. Det er en tidsbegrænset periode, som jeg undersøger, og der kan sagtens være større fokus på de elementer senere, men så længe krise-diskursen har hegemoni, vil andre problematikker og hensyn vige for landets sikkerhed.

Tidsperspektivet på krise-diskursen er ikke muligt at analysere med min afgrænsning, men det kunne være interessant at se hvor lang tid, det er muligt at bevare hegemoni for

krise-diskursen. Det unikke, nye og alvorlige i situationen indebærer en form for midlertidighed og på et tidspunkt, må det være normalen.

Pressemødet begrænsede, som jeg tidligere har beskrevet, mediernes mulighed for at udøve den rolle og pligt, de har som den fjerde statsmagt. Muligheden for at stille kritiske opfølgende spørgsmål var begrænset og regeringen og myndighedernes lange indledende taler, gav dem muligheden for at sætte retningen for pressemødet. Men det er ikke kun den diskursive praksis, bestemt af politikerne, der begrænser mediernes muligheder. Medialiseringen og medielogikkerne skaber nogle rammer, der holder nyhedsmedierne fast, og som dermed også forhindrer dem i at udfylde deres rolle. I medialiseringsteorien har vi set, at et af de elementer, der kendetegner medierne i dag, er deres fokus på personerne i politik. Dette var også tilfældet i min analyse. Ved at fokusere meget på Mette Frederiksen og Søren Brostrøm, risikerer medierne at miste fokus på indholdet og substansen i de tiltag, der bliver lavet. Mette Frederiksen bliver på pressemødet spurgt om hun stadig har tillid til Søren Brostrøm og Kåre Mølbak. Nyhedsmedierne fokuserer på personerne, i stedet for fagligheden bag beslutningerne og strategien, der også kunne være relevant for offentligheden.

Udviklingen fra kulturinstitution til medieinstitution og den kommercialisering det medførte har bevirket, at medierne er i indbyrdes konkurrence med hinanden. De skal forholde sig til deres læsere og seere som forbrugere ved at give dem et produkt, de har lyst til at købe. Denne udvikling kan dog problematisere nyhedsmediernes prioritering af historier og spørgsmål. Især på de første pressemøder er journalisternes spørgsmål rettet mod at opklare, hvad restriktionerne får af betydning for danskerne. Dermed bliver det som tidligere nævnt reduceret til en kanal, der ikke benytter sig af muligheden for at spørge ind til eksempelvis det faglige grundlag. Man kan argumentere for, at det er regeringen og myndighedernes ansvar at sørge for, at borgerne i Danmark får den relevante information. Den indbyrdes konkurrence kan også være problematisk i forhold til, at nyhedsmedierne ikke samarbejder, og derved styrker deres position som den fjerde statsmagt. Det kunne de eksempelvis have gjort ved at følge op på hinandens spørgsmål, stillet krav om bedre forhold på pressemødet, hvis de skulle dække det, eller

have lavet indbyrdes aftaler, hvor de skiftedes til at dække pressemøderne, så hver journalist ville få mere end to spørgsmål.

Medialiseringen og medielogikkerne har skabt nogle rammer, der har gjort medierne enormt betydningsfulde i et demokrati, men under starten af coronapandemien, blev nyhedsmediernes begrænsning også tydelig. Krise-diskursen dominerede og havde indflydelse på, hvor voldsomt mediernes dækning af specifikke historier var samtidig med, at de på pressemøderne var reduceret til i høj grad at være formidlere for regeringen og myndighederne.

Konklusion

Gennem analyse af både pressemøder og avisartikler har dette speciale undersøgt forholdet mellem politikere, sundhedsmyndigheder og nyhedsmediernes, i forbindelse coronapandemien og nedlukningen af Danmark i marts. I konklusionen vil jeg nu besvare den problemformulering, der har været grundlaget for specialet:

Hvilke diskurser kan identificeres i nyhedsmediernes interaktion med politikere og myndigheder til pressemøderne omkring Danmarks covid-19 nedlukning i marts 2020 og i efterfølgende udvalgte forsideartikler fra landsdækkende dagblade omkring pandemien, og hvordan påvirkede det mediernes dækning af forløbet.

Som jeg konkluderede afslutningsvis i forbindelsen med analysen af pressemøderne, er der to diskurser, der er klart mest fremtrædende. Fællesskabs-diskursen som primært bliver brugt af Mette Frederiksen til at samle befolkningen og krise-diskursen. Krise-diskursen har hegemoni på både pressemødet og i artiklerne. Interaktionen mellem politikere, sundhedsmyndigheder og nyhedsmedier er særligt påvirket af den krise-diskurs, som Mette Frederiksen skaber på det første pressemøde. Deiksis-analysen viste, hvordan hun brugte især persondeiksis og toposdeiksis til at skabe en fortælling om Danmark i krig med corona. Nyhedsmediernes er i starten reduceret til formidlere og en arena for regeringen og sundhedsmyndighederne. Den diskursive praksis, som der var på pressemødet, gjorde det svært for dem at træde ud af den rolle. Ved pressemøderne d. 11 og 13. og artiklerne der dækker dem, er det særlig tydeligt, at medierne formidler

information. Mette Frederiksen takker endda nyhedsmedierne for at ”formidle det vigtige budskab” efter det første pressemøde.

Det er Søren Brostrøms udtalelse om grænselukningen, før det 3. pressemøde, der fører til den første dissensus, og som får medierne på både pressemøde og i artiklerne til at kritisere regeringen. Krise-diskursen er dog så stærk, at nyhedsmedierne ikke tager stilling og bliver en aktør, men i stedet bliver en arena, hvor andre aktører udtaler sig. Mette Frederiksen afviser kritikken på pressemøde ved at argumentere for, at situationen er så alvorlig og ny, at vi ikke kan vente på evidens.

Den store nyhedshistorie, som jeg fra starten af fandt interessant, var historien om den danske teststrategi og WHO's uenighed. Teoretisk set burde Søren Brostrøms uenighed omkring lukningen af den danske grænse, have bedre forudsætninger for at blive en stor historie. Den handler om uenighed internt i den gruppe, der håndterer pandemien, og udtalelserne er specifikt om Danmark. Men krise-diskursen understøtter historien om forkerte danske teststrategi, og derfor bliver det også en sag, der får nyhedsmedierne til at blive en aktør og kritisere regeringen og myndighedernes håndtering. På de sidste to pressemøder fylder sagen meget, og journalisterne stiller kritiske spørgsmål. De bruger både WHO og tidligere udtalelser fra de danske myndigheder som grundlag for deres spørgsmål, og agerer derfor som arena. Anderledes er det i deres egne aviser, hvor de i højere grad tager stilling og selv udtaler kritik. Nyhedsmediernes begrænsninger på pressemødet, skyldes i høj grad også medialiseringen og medielogikkerne de følger. De kunne i princippet udvælge én journalist, der fik alle spørgsmålene, og så ville denne have mulighed for at stille kritiske opfølgende spørgsmål. Men i deres indbyrdes konkurrence, fravælger de denne mulighed.

Fællesskabs-diskursen er ikke fremtrædende i nyhedsmediernes artikler. Den påvirker ikke pressens dækning eller har indflydelse på, hvordan de dækker pandemien. Hvis fællesskabs-diskursen havde haft hegemoni, kunne artiklerne eksempelvis have fokuseret på danskernes sammenhold.

I modsætning til fællesskabs-diskursen har krise-diskursen stor betydning for, hvordan nyhedsmedierne dækker starten af coronapandemien i Danmark. I artiklerne der kommer efter de første to pressemøder, er nyhedsmediernes fokus på, hvor alvorlig situationen er, og hvad konsekvenserne af regeringens restriktioner bliver for befolkningen. Her bliver medierne, som på pressemøderne, reduceret til formidlere, og der er fuldstændig konsensus om regeringen og myndighedernes håndtering.

Krise-diskursens hegemoni kommer særligt til udtryk i de to historier pressen dækker kritisk i deres avis. Lukningen af den danske grænse bliver af medierne dækket som en arena, hvor eksperter og politiske modstandere kritiserer beslutningen, og der opstår dissensus. Nyhedsmedierne tager dog ikke selv stilling, og kritikken bliver som tidligere beskrevet afvist af Mette Frederiksen på pressemødet med begrundelse af situationens alvor og usikkerhed.

Krise-diskursens hegemoni medvirker til historien om lukningen af den danske grænse ikke udvikler sig yderligere, men i forbindelse med historien om den danske teststrategi, er effekten, den modsatte. Ved at skabe en fortælling om krig mod corona samt gøre det klart, at vi må gøre alt, hvad der er muligt for at stoppe det, har Mette Frederiksen samtidig skabt en virkelighed, hvor det er en kæmpe katastrofe, hvis ikke der bliver gjort nok. Det kommer udover ved teststrategien til udtryk ved, at der på et pressemøde bliver spurgt om ”vi går langt nok, når de gør mere i andre lande”. At Danmark ikke følger WHO's anbefalinger, bliver i krise-diskursen set som om, at vi ikke gør nok, og udvikler sig derfor til en stor historie. Nyhedsmedierne går fra at være en arena, hvor de lader andre aktører udtale sig kritisk, til nu selv at være en aktør der kritiserer regeringen og myndighedernes strategi. Sagen skaber dissensus samt usikkerhed internt blandt politikerne og myndighederne, og får Magnus Heunicke til at undskylde samt Mette Frederiksen til at fralægge sig ansvaret og give det til sundhedsmyndighederne.

Om den danske strategi var rigtig eller forkert har jeg intet grundlag for at bedømme, men historien om at Danmark gik imod WHO's anbefalinger, som kritikken af den danske teststrategi byggede på, blev afvist af regionaldirektør i WHO på et pressemøde d. 27. marts.

Perspektivering

Jeg har i mit speciale undersøgt hvilke diskurser, der var til stede under nedlukningen af Danmark i forbindelse med coronapandemien i marts 2020. Desuden har jeg forsøgt at undersøge, hvordan disse diskurser samt den diskursive praksis påvirkede nyhedsmediernes dækning.

I den afgrænsede tidsperiode jeg afdækkede kunne jeg argumentere for at krise-diskursen, der blev opbygget af statsminister, Mette Frederiksen, havde hegemoni. Jeg argumenterer også for, at krise-diskursen påvirkede mediernes dækning af politikerne og myndighedernes håndtering, samt at pressemødet som kommunikationsmiddel begrænsede mediernes mulighed for at lave kritisk journalistik.

Da min undersøgelse foregår i starten coronapandemien, hvor usikkerheden er størst og ingen ved hvor vi står, er der tale om en unik situation. Derfor ville det være interessant at bruge denne afhandling som udgangspunkt til yderligere forskning om krise-diskursens indflydelse på nyhedsmediernes under pandemien. En oplagt nyhedshistorie, der kunne fungere som centrum for en sådan undersøgelse, ville være vedrørende den ulovlige ordre om at slå den danske minkbestand ihjel.

Litteraturliste

Adebayo, Gbenga. "Zika Pandemic Online Trends, Incidence and Health Risk Communication: a Time Trend Study." *BMJ Global Health* 2.3 (2017):

Asp, Kent (2014) News media logic in a New Institutional perspective, *Journalism Studies*, 15:3, 256-270

Bom, Anna Klara. *Diskursanalytisk metode*, Samfundslitteratur 2015

Briggs, Charles & Hallin, Daniel Making health public, 2016

Bryman, Alan. Social research methods, 4th edition, 2012, Oxford university press(side 1-288 og 377-590)

Cloes, Rasmus. "Risk Communication During the 2009 Influenza A (H1N1) Pandemic: Stakeholder Experiences from Eight European Countries." *Disaster medicine and public health preparedness* 9.2 (2015): 127–133

Dhoju, Sameer. "A Large-Scale Analysis of Health Journalism by Reliable and Unreliable Media." *Studies in Health Technology and Informatics* 264 (2019): 93–97

Fairclough, 1995, 2. Edition, Taylor and Francis.

Garvin, Theresa. "Analytical Paradigms: The Epistemological Distances Between Scientists, Policy Makers, and the Public." *Risk analysis* 21.3 (2001): 443–456

Hjarvard, S. (2009). Samfundets medialisering. En teori om mediernes forandring af samfund og kultur. *Nordicom-Information*, 31(1-2), 5-35

Hjarvard, Stig. *The Mediatization of Culture and Society*. London: Routledge, 2013.

Howard, Alex F. et al. "Characteristics of Kentucky Local Health Departments That Influence Public Health Communication During Times of Crisis: Information Dissemination Associated with H1N1 Novel influenza.(Report)." *Journal of Public Health Management and Practice* 18.2 (2012).

Lee, Kaman. "How the Hong Kong Government Lost the Public Trust in SARS: Insights for Government Communication in a Health Crisis." *Public Relations Review* 35.1 (2009).

Lindø, Anne Vibeke. Samtalen som livsform – et bidrag til dialoganalysen. 1. udgave 2013 forlaget Klim.

(Liu, Brooke Fisher ; Kim, How organizations framed the 2009 H1N1 pandemic via social and traditional media: Implications for U.S. health communicators , 2011, Vol.37(3), pp.233-244)

Robinson, Piers (2001) ‘Theorizing the Influence of Media on World Politics: Models of Media Influence in Foreign Policy’, *European Journal of Communication* 16(4): 523-544.

Rodin, Pavel. “Disentangling Rhetorical Subarenas of Public Health Crisis Communication: A Study of the 2014–2015 Ebola Outbreak in the News Media and Social Media in Sweden.” *Journal of Contingencies and Crisis Management* 27.3 (2019): 237–246.
Web.

Schultz, Ida. Bag nyheder – værdier, idealer og praksis. 1. udgave 2006, forlaget samfundslitteratur.

Sigurd Allern & Mark Blach-Ørsten (2011) THE NEWS MEDIA AS A POLITICAL INSTITUTION, *Journalism Studies*, 12:1, 92-105 13 sider

Wenneberg, S. (2000). *Socialkonstruktivisme*. 1. udgave, 2. oplag Frederiksberg: Samfundslitteratur.

<https://www.stm.dk/presse/pressemoeadearkiv/>